

IDEGA

Instituto Universitario de Estudos e
Desenvolvimento de Galicia

**MEMORIA ECONÓMICA
E DE ACTIVIDADES**

2007

UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA

IDEGA

Avda. das Ciencias, s/n.
Campus Universitario Sur
15782 Santiago de Compostela
Tel.: 981 59 11 66/981 56 31 00 (ext: 14339)
Fax: 981 59 99 35
E-mail: idgsec@usc.es
Web: www.usc.es/idega

ÍNDICE

PRESENTACIÓN.....	7
I. ÓRGANOS DE GOBERNO E PERSOAL DO INSTITUTO	13
II. GRUPOS DE INVESTIGACIÓN	19
III. PROXECTOS E CONTRATOS DE INVESTIGACIÓN	
1. Área de economía agroalimentaria e estudos rurais	30
2. Área de ordenación e desenvolvemento territorial	31
3. Área de estudos da economía galega	38
4. Área de estudos pesqueiros.....	42
5. Área de mercado de traballo e economía social.....	43
6. Área de economía ambiental e recursos naturais	46
7. Área de estudos turísticos.....	49
8. Apoio a estruturas de investigación	57
IV. PUBLICACIÓNS	
1. A Economía Galega. Informe 2006	61
2. Informe de Conxuntura da Economía Galega	62
3. Documentos de Traballo do IDEGA.....	63
V. DOCENCIA	
1. Programa de doutoramento: Integración económica, desenvolvemento e medio ambiente	67
2. Apoio académico e institucional ao Programa de Doutoramento en Economía da Universidad de La Habana	69
3. Curso CETUR: II Curso de formación para informadores de Oficinas de Turismo e Guías.....	72
4. Posgrao Oficial en Desenvolvemento Rexional e Integración Económica.....	73
VI. SEMINARIOS	77
VII. CONGRESOS, XORNADAS E SEMINARIOS DO CETUR	
1. II Congreso de Turismo Costa da Morte "A Costa da Morte e os fisterras europeos"	81
2. II Xornada técnica estatística en turismo.....	81
3. Clusters & Regional Development Workshop.....	81
4. I Xornada Técnica turismo de reunións.....	81

5.	Xornadas sobre a Estrutura Agraria e o Banco de Terras de Galicia	82
6.	XII Workshop on dynamic macroeconomics.....	82
7.	I Simposio para o estudo da convención europea da paisaxe e a súa aplicación en Galicia	82
8.	Aportaciones de las mujeres a la economía	82
9.	II Congreso As Comunidades Costeiras Dependentes da Pesca en Tempos de Cambio <i>A innovación no sector pesqueiro</i>	83
10.	I Xornada técnica de investigación en turismo	83
11.	Seminarios do CETUR.....	84

VIII. PUBLICACIÓNS 2007. INVESTIGADORES DO IDEGA..... 87

IX. ORZAMENTO E BALANCE DE SITUACIÓN 95

PRESENTACIÓN

O Instituto Universitario de Estudos e Desenvolvemento de Galicia (IDEGA) é un centro da Universidade de Santiago que ten como principais obxectivos a investigación básica e a aplicada no ámbito das ciencias sociais, tanto sobre os problemas de desenvolvemento económico do pasado como do presente, con especial atención á realidade social e económica de Galicia. Partindo deste presuposto, o IDEGA convértese nun ámbito de encontro interdisciplinar da Economía, da Historia, da Xeografía e da Socioloxía.

O IDEGA conta con máis de 25 anos de experiencia no desenvolvemento de proxectos de investigación sobre as áreas mencionadas, sendo un dos **institutos de investigación pioneiros** da USC, constituíndose dende os seus comezos como unha entidade dirixida eminentemente cara á investigación e á transferencia de tecnoloxía e coñecemento á sociedade. O IDEGA atópase fortemente imbricado no seu contorno social e económico. Na súa xunta de goberno forman parte, ademais das institucións académicas correspondentes da USC, importantes persoeiros dos sectores financeiros e da empresa privada (Instituto de Estudos Económicos de Galicia Barrié de la Maza, Fundación Feiraco, Caixa Galicia e Caixanova), ademais do Consello Económico e Social de Galicia. Esta importante **presenza do contorno institucional e da iniciativa privada** asegura ao IDEGA un papel fundamental no diálogo universidade-sociedade, concedendo á investigación un lugar central no que se refire á transferencia de coñecemento. Neste sentido cómpre salientar, por último, que un bo número de membros do consello científico do IDEGA desempeñaron ou desempeñan na actualidade postos de responsabilidade en distintos ámbitos da Administración pública.

Dende o seu comezo, o IDEGA ten dado mostras dunha gran capacidade investigadora, aglutinando os principais investigadores das áreas de socioeconomía e territorio dentro da Universidade de Santiago. Tamén é destacable a intensa actividade docente nos ciclos superiores, o que ten convertido o IDEGA no referente básico na promoción dos estudos sociais, económicos e territoriais sobre a realidade galega. Como froito da intensa actividade investigadora desenvolvida nos últimos anos, o IDEGA vén rexistrando **unha tendencia clara ao incremento do seu orzamento anual, o que reflicte a súa vitalidade e pulo e o converte nun dos centros de maior dinamismo dentro da Universidade de Santiago**, como os datos obxectivos das memorias económicas da USC corroboran.

Este forte incremento na actividade investigadora ten situado o IDEGA nunha posición envexable, cun **enorme potencial** de crecemento, que xa actualmente está sendo **freado pola falla de espazo físico** para levar a cabo cun mínimo de comodidade a actividade investigadora. Como consecuencia principal desta situación, a captación de novos investigadores e, especialmente, a proposta de proxectos de transferencia

tecnolóxica competitivos están **seriamente limitadas**. Non obstante, no último ano a dispoñibilidade de espazo noutras instalacións (Campus de Lugo, facultades, outras institucións, etc.) permitiu un espectacular incremento tanto no número de proxectos como no crédito. Na parte negativa, incrementáronse os problemas de xestión e, inevitablemente, a dispersión dos investigadores supón importantes perdas de sinerxías.

O IDEGA pon a disposición do público, anualmente, esta memoria descritiva das súas actividades, a cal, xunto coas súas publicacións e a súa páxina web (www.usc.es/idega) permiten un mellor coñecemento do centro. Pretendemos que na Memoria se recolla unha información completa sobre o noso labor investigador e o resto de actividades que se desenvolveron ao longo do último ano. Igualmente, ofrécese información sobre as entidades e as persoas que compoñen na actualidade os seus órganos de goberno e o seu persoal permanente, así como sobre os fluxos e fondos de carácter económico-financeiro que son a contrapartida, e o soporte, da súa actividade.

Durante este ano produciuse un relevo na xefatura do negociado do IDEGA. Dende o 29 de xuño de 2007 ocupa esta xefatura **Lorenzo David Martínez Martín**, en substitución de **Xosé Delfín Pérez González**. A actual dirección do IDEGA quere aproveitar estas liñas para agradecer a profesionalidade dos dous, que minimizou os efectos dun cambio tan relevante e non supuxo ningún retraso na xestión cotiá. Delfín merece un recoñecemento especial. Tras máis de 15 anos na xefatura do negociado, sen dúbida o prestixio do IDEGA debe moito á súa calidade humana e profesional, polo que o Consello Científico do IDEGA agradece o seu compromiso e dedicación.

Como se detalla na memoria que se presenta, 2007 **foi o mellor ano** na xa longa historia do Instituto en canto a proxectos de investigación acometidos e á realización de actividades docentes, que converten o IDEGA no referente básico na promoción dos estudos sociais, económicos e territoriais sobre a realidade galega. Ao peche do exercicio de 2007, o IDEGA contaba cun orzamento anual de xestión de máis de 138.000 euros, grazas basicamente ás contribucións de financiamento provenientes dos grupos de investigación que desenvolven os seus proxectos no Instituto. Este orzamento é **un 22% maior** có do ano 2006, o que dá unha idea do crecemento experimentado en tan só un ano. Pola súa banda, o orzamento de investigación superou en 2006 os 2.270.000 euros. Este orzamento é **case un 50% superior** ao de 2006. Aínda que posiblemente nesgado por algún proxecto puntual, a tendencia de crecemento mantense, confirmando os fortes incrementos interanuais dos últimos anos (un 43% entre 2003 e 2004; un 24% entre 2004 e 2005; e un 22% entre 2005 e 2006).

RESUMO DA ACTIVIDADE DO IDEGA EN 2007

Os órganos de goberno do IDEGA (sección I) celebraron as súas reunións estatutarias ordinarias no período lectivo: a xunta de goberno, o día 19 de setembro de 2007, e o consello científico, os días 22 de maio e 19 de decembro. Ademais celebráronse varias reunións da comisión permanente.

Ao longo do ano os sete grupos de investigación adscritos ao IDEGA (sección II) desenvolveron a súa actividade nas liñas de investigación preferente que caracterizan o traballo realizado no instituto: economía agroalimentaria e estudos rurais, ordenación e desenvolvemento territorial, economía galega, sistema financeiro, pesca, mercado de traballo e economía social, economía ambiental e recursos naturais e turismo. Ademais do persoal pertencente aos grupos de investigación, o IDEGA recibe anualmente un importante número de profesores e investigadores visitantes que utilizan temporalmente as súas instalacións. Neste último ano o número de investigadores invitados foi superior a vinte, o que, sumando os investigadores adscritos, supón que durante 2007 o número de persoas que traballaron no IDEGA supera con moito o medio cento.

Os proxectos de investigación desenvolvidos en 2007 descríbense na sección III. Con algúns destes proxectos o IDEGA trata de dar resposta á demanda que lle dirixen organismos privados ou públicos, nacionais ou internacionais. En particular, en 2007, leváronse a cabo 71 proxectos de investigación, algúns dos cales continúan en curso de elaboración.

Un importante froito de parte destes proxectos son a edición por parte do IDEGA de varias publicacións en distintos formatos (sección IV). Ademais da publicación anual *A economía galega. Informe 2006* e do informe trimestral de Conxuntura da Economía Galega, en 2007 publicáronse dous Documentos de Traballo.

Ao longo de 2007 o labor docente do instituto incrementouse notablemente (sección V) ao iniciarse, coa participación do Instituto, o primeiro programa oficial de posgrao en Economía da USC titulado "Desenvolvemento Rexional e Integración Económica". Este programa substitúe o programa de doutoramento na parte de docencia que desenvolvía o Instituto. Tamén se continuou co programa de cooperación "Apoio académico e institucional ao programa de doutoramento da Universidad de La Habana" en Cuba, cun notable éxito. Unha proba da calidade da formación acadada polo programa son os seis Diplomas de

Estudos Avanzados obtidos polo alumnado cubano, en xuño de 2007, con excelentes cualificacións.

O seminario interno de investigación do IDEGA desenvolveuse durante catorce sesións a cargo de investigadores internos e procedentes doutros centros (sección VI). Así mesmo celebráronse 10 xornadas e congresos que supoñen un importante avance na transferencia de resultados de investigación dos grupos adscritos ao IDEGA. Por último debemos sinalar os catro seminarios organizados polo CETUR en colaboración co IDEGA.

Os investigadores do IDEGA publican os seus traballos en revistas profesionais españolas e internacionais (ver detalle na sección VIII) e preséntanos en seminarios e conferencias.

Os gastos operativos do IDEGA ascenden a **2.408.780,25** euros que, maioritariamente, son resultado do desenvolvemento das distintas actividades de investigación dos grupos adscritos. De feito, o orzamento de xestión do Instituto supón só arredor do 6% do volume de facturación, que en 2007 significou un total de **138.337,19** euros, financiados mediante as achegas dos grupos de investigación a través dos seus proxectos, as contribucións das entidades patrocinadoras e os recursos propios da USC. Os detalles do orzamento preséntanse na sección IX.

As seccións seguintes presentan na orde xa mencionada os detalles das diferentes áreas de actividade do IDEGA. Esperamos que o exercicio de transparencia que esta memoria implica estimule de forma permanente a mellor adecuación posible entre os obxectivos e os recursos, en virtude do compromiso que o IDEGA contrae coa sociedade mediante a súa publicación.

ÓRGANOS DE GOBERNO E PERSOAL

XUNTA DE GOBERNO

Presidente: **D. Senén Barro Ameneiro**. Reitor da Universidade de Santiago de Compostela.

Dna. Mª José Alonso Fernández. Vicerreitora de Investigación e Innovación da Universidade de Santiago de Compostela.

D. Guillermo de la Dehesa Romero. Director do Instituto de Estudos Económicos de Galicia Pedro Barrié de la Maza.

D. Xesús García Calvo. Presidente do Padroado da Fundación FEIRACO.

D. José Luís Méndez López. Director Xeral de Caixa Galicia e Vicepresidente do Patronato da Fundación Caixa Galicia.

D. José Luis Pego Alonso. Director Xeral Adxunto de Caixanova.

D. Pablo Ejerique Martínez. Presidente do Consello Económico e Social de Galicia.

D. Carlos Hernández Sande. Director do Centro de Innovación e Transferencia Tecnolóxica do CITT da Universidade de Santiago de Compostela.

D. Melchor Fernández Fernández. Director do IDEGA.

D. Miguel Pazos Otón. Secretario do IDEGA.

D. Joam Carmona Badía. Representante do Consello Científico do IDEGA.

D. Alberto Meixide Vecino. Representante do Consello Científico do IDEGA.

DIRECTOR:

Melchor Fernández Fernández

SECRETARIO:

Miguel Pazos Otón

CONSELLO CIENTÍFICO

Álvarez Corbacho, Xoaquín
Antelo Suárez, Manel
Ares Fernández, Juan J.
Balboa López, Xesús Leopoldo
Beiras Torrado, Xosé Manuel
Carmona Badía, Joam
Castañón Llamas, Luís
Da Rocha Álvarez, José María
Fernández Fernández, Melchor
Fernández Grela, Manuel
Fernández Leiceaga, Xoaquín
Fernández Prieto, Lourenzo
Ferrás Sexto, Carlos
García Jurado, Ignacio
García Negro, María do Carme
Giráldez Rivero, Xesús
González Manteiga, Wenceslao

Jordán Rodríguez, Manuel
Lois González, Rubén C.
López Iglesias, Edelmiro
López Taboada, Xosé Antón
Loureiro García, María L.
Meixide Vecino, Alberto
Pazos Otón, Miguel
Pérez Touriño, Emilio
Pousa Hernández, Miguel
Ricoy Riego, Carlos J.
Rodríguez González, Román
Rojo Sánchez, Xavier
Santos Solla, Xosé
Sineiro García, Francisco
Suárez Piñeiro, Ana María

COMISIÓN PERMANENTE

Fernández Fernández, Melchor
Fernández Grela, Manuel
Ferrás Sexto, Carlos
Loureiro García, María L.
Pazos Otón, Miguel

PERSOAL INVESTIGADOR

- María L. Loureiro García, Programa Ramón y Cajal
- Ana María Suárez Piñeiro, Programa Isidro Parga Pondal
- Yolanda Pena Boquete, Programa María Barbeito
- Manuel Fernando Mallo Flores, Bolseiro de investigación
- André Carrascal Incera, Investigador en prácticas
- Diana Perez Dacal, Bolseira de Colaboración
- Elena Ojea Fernández-Colmeiro, Bolseira de investigación
- Melina Barrio Martínez, Programa María Barbeito
- Kim Segarra Martínez, Bolseira de investigación
- Yolanda García Vázquez, Investigadora contratada
- José Carlos Macía Arce, Investigador contratado
- Francisco José Armas Quintá, Investigador contratado
- Mariña Pose García, Contratada FPI
- Roberto Lorenzana Fernández, Investigador contratado
- Ibán Vázquez González, Investigador contratado
- Xosé Constenla Vega, Investigador contratado
- María Xosé Piñeira Mantiñan, Investigadora contratada
- Paula Solla Sineiro, Investigadora contratada
- Rosa María Fernández Gómez, Investigadora contratada
- Jorge Vicente Díaz, Investigador contratado

PERSOAL DO CETUR

- Humberto Blanco Reino, Investigador contratado
- Laura Pena Cabrera, Investigadora contratada
- Dulce Costas Carro, Investigadora contratada
- Miguel Calviño Gonzalez, Programa Lucas Labrada
- Tommaso Lenzone, Investigador contratado
- Liduvina Lázara Campoamor Sánchez, Investigadora contratada
- Begoña García López, Bolseira de Colaboración
- Adrián Fuentesela Fernández, Bolseiro de Colaboración

INVESTIGADORAS INTERNACIONAIS

- Lucrezia Lopez
- Maria Fátima Oliveira Silva

TÉCNICOS E PERSOAL DE APOIO

ADMINISTRACIÓN

- Lorenzo David Martínez Martín
- María Dolores Tuñas Riveiro

TÉCNICO INFORMÁTICO

- Ivar Rekve

TÉCNICA DE XESTIÓN DE PROXECTOS

- Sandra Rodríguez Rodríguez

GRUPOS DE INVESTIGACIÓN

ANÁLISE TERRITORIAL GI-1871

Liñas de investigación:

- ✓ Análises socioeconómicas con implicacións territoriais: turismo, industria, transportes-mobilidade, pesca
- ✓ Desenvolvemento local
- ✓ Ordenación do territorio: urbanismo
- ✓ Medio ambiente: espazos naturais, diagnóstico ambiental, climatoloxía aplicada

Coordinador:

Santos Solla, Xosé Manuel

Investigadores:

Aldrey Vázquez, José Antonio
 Durán Villa, Francisco Ramón
 Lois González, Rúben Camilo
 Martí Ezpeleta, Alberto
 Pazos Otón, Miguel
 Rodríguez González, Román
 Suárez Piñeiro, Ana María
 Miramontes Carballada, Ángel
 Piñeiro Antelo, María Anxos
 Piñeira Mantiñán, María José
 Verdugo Matès, Rosa María
 Palmeiro Piñeiro, Xosé Luis
 Sanz Freire, Román

Colaboradores externos

López González, Alejandro, Universidad de León
 González Pérez, Jesús, Universitat de les Illes Balears
 Somoza Medina, José, Universidad de León
 Alonso Logroño, María Pilar, Universitat de Lleida
 Pazo Labrador, Alberto, Universidade de Vigo
 Escudero Gómez, Luis Alfonso, Universidad de Castilla-La Mancha

ANÁLISE ECONÓMICA GI-1922

Liñas de investigación:

- ✓ Microeconomía
- ✓ Macroeconomía
- ✓ Economía financeira
- ✓ Crecemento e desenvolvemento económico
- ✓ Economía Internacional
- ✓ Economía rexional e sectorial
- ✓ Historia do Pensamento Económico

Coordinador:

Antelo Suárez, Manuel

Investigadores:

Ricoy Riego, Carlos Javier
Arjona Béjar, Luis Enrique
Díaz Vázquez, María del Pilar
Meixide Vecino, Alberto
Pérez-Nievas Montiel, Miguel
Reboredo Nogueira, Juan Carlos
Del Río Iglesias, Fernando
Rodríguez Sampayo, Antonio
Ares Fernández, Juan José
Balseiro Rañal, Manuel
Barcia Domínguez, María José
Insua Piñeiro, Carlos
Trelles González, Rafael
Vilas Fernández, Manuel Ángel
Villar Casas, Gumersindo

Colaboradores externos:

Juan Carlos Moreno-Brid, CEPAL-ONU (MEXICO)
Luis Miguel Galindo Paliza, Universidad Nacional Autónoma de México
Martin Puchet Anyul, Universidad Nacional Autónoma de México
Julio López Gallardo, Universidad Nacional Autónoma de México
Carlo Panico, Università Federico II di Napoli
Abel Caballero, Universidad de Vigo

**ECONOMÍA AGROALIMENTARIA E MEDIOAMBIENTAL,
DESENVOLVEMENTO RURAL E ECONOMÍA SOCIAL GI-1899**

Liñas de investigación:

- ✓ Economía agroalimentaria
- ✓ Economía medioambiental
- ✓ Políticas de desenvolvemento rural
- ✓ Xestión da explotación gandeira.
- ✓ Producción animal bovina
- ✓ Comportamento do consumidor
- ✓ Outras especialidades económicas: Economía Social e cooperativismo
- ✓ Desenvolvemento rexional
- ✓ Migracións
- ✓ Finanzas e seguros
- ✓ Economía sectorial: outras
- ✓ Desenvolvemento socioeconómico

Coordinador:

Jordán Rodríguez, Manuel

Investigadores:

Castañón Llamas, Luis
Fernández Leiceaga, Xaquín M.
López Iglesias, Edelmiro
Pérez Fra, María do Mar
Sineiro García, Francisco
Álvarez Álvarez, Miguel
Arenas Ruíz, Santos Gabriel
García Arias, Ana Isabel
Santiso Blanco, Xurxo
Valdés Pazos, Bernardo
Ribas Álvarez, Alfonso

GRUPO DE ECONOMÍA AMBIENTAL E XESTIÓN SOSTIBLE DOS RECURSOS NATURAIS GI-2037

Liñas de investigación:

- ✓ Economía ambiental (valoración de activos ambientais, análise de políticas de incentivos e estudos metodolóxicos de valoración)
- ✓ Economía da enerxía (análise do impacto externo e análise do ciclo da vida)
- ✓ Economía dos recursos naturais (recursos agrarios, pesqueiros e forestais)
- ✓ Economía da saúde (obesidade, tabaco e pesticidas-productos ecolóxicos)

Coordinador:

Loureiro García, María Luz

Investigadores:

Chas Amil, María Luisa
Barrio Martínez, Melina
Veiras Neira, Ana María
Ojeda Fernández-Colmeiro, Elena

Colaboradores externos:

John B. Loomis, Colorado State University

GRUPO DE INVESTIGACIÓN SOCIO-TERRITORIAL GI-1832

Liñas de investigación:

- ✓ Planificación urbana e rexional
- ✓ Planeamento participativo
- ✓ Desenvolvemento rural
- ✓ Planificación estratéxica
- ✓ Márketing territorial
- ✓ Novas Tecnoloxías e Sociedade

Coordinador:

Ferrás Sexto, Carlos

Investigadores:

Armas Quintá, Francisco Xosé
Macía Arce, Xosé Carlos
García Vázquez, Yolanda
Vicente Lord, Lidia
Pose García, Mariña

Colaboradores externos:

Patrick O'Flanagan, University College Cork
John Naylon, Keele University
Xosé M. Souto González, Instituto de Estudios Galegos Padre Sarmiento
Antonio Sánchez Bernal, Universidad de Guadalajara
Mª Luisa García Bátiz, Universidad de Guadalajara
João Sarmiento, Universidade do Minho
Álvaro Cidrais, Universidade de Lisboa
Artur Serra, Universidad Politécnica de Cataluña
Antonio Lucas Soares, INESC. Universidade do Porto
Joaquín Pinto Escribano, Centro Internacional de Tecnologías Avanzadas para el desarrollo rural (CITA)
Martin Scheer, International School of Management. ISM-Dortmund

**GRUPO DE ESTUDOS DE HISTORIA EMPRESARIAL E SECTORIAL.
PESCA, INDUSTRIA E COMERCIO GI-1170**

Liñas de investigación:

- ✓ Historia e economía da pesca e da construción naval
- ✓ Relacións Económicas Internacionais
- ✓ Historia industrial
- ✓ Historia da empresa
- ✓ Historia do traballo
- ✓ Patrimonio industrial e marítimo

Coordinador:

Carmona Badía, Juan Julio

Investigadores:

Espido Bello, María del Carmen
Fernández González, Ángel Ignacio
Giráldez Rivero, Jesús
Lozano Courtier, Alberto
Muñoz Abeledo, Luisa

Colaboradores externos:

Raúl Jácome Rodríguez, Instituto Galego de Estatística

GRUPO DE ANÁLISE E MODELIZACIÓN ECONÓMICA GI-1883

Liñas de investigación:

- ✓ Contabilidade Social
- ✓ Análise Input-Output
- ✓ Integración Económica
- ✓ Economía Internacional
- ✓ Economía laboral
- ✓ Análise de Eficiencia e Produtividade
- ✓ Historia do pensamento económico

Coordinador:

Fernández Fernández, Melchor

Investigadores:

Fernández Grela, Manuel
Bande Ramudo, Roberto
Capasso, Salvatore
Fernández Castro, María Belén
Riveiro García, María Dolores
Canay Pazos, José Raúl
Pereira López, Jesús
Rey Suárez, Pedro María
García López, Juan Ramón
Pena Boquete, Yolanda
Blanco Reino, Humberto

Colaboradores externos:

Víctor Manuel Montuenga Gómez, Universidad de La Rioja
José Clemente Polo Andrés, Universidad Autónoma de Barcelona
Casiano Manrique de Lara Peñate, Universidad de las Palmas de Gran Canaria
Sergio Destefanis, U. degli Studi di Salerno
Vania Sena, Aston Business School
Guadalupe Fugarolas Álvarez-Ude, Caixa Galicia

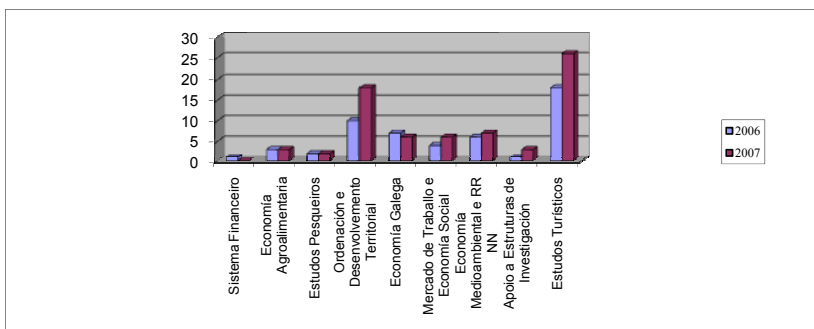
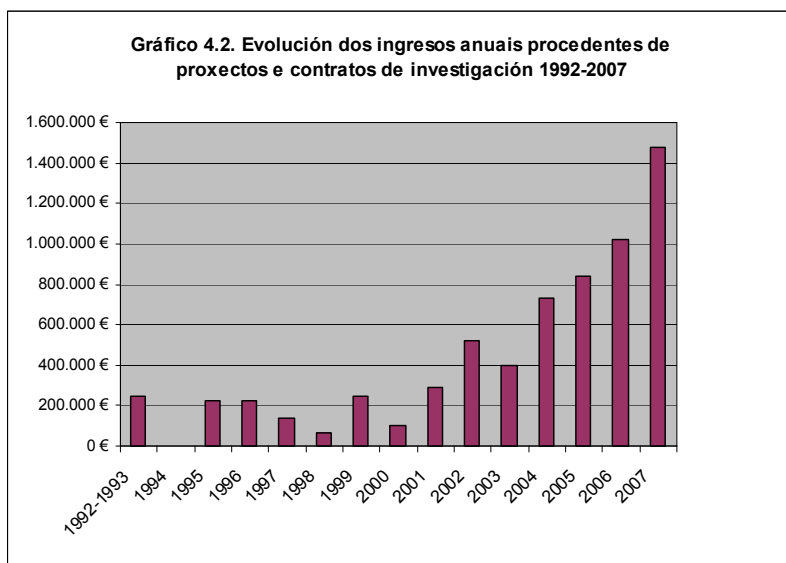

**PROXECTOS E CONTRATOS DE
INVESTIGACIÓN**

O IDEGA é un centro de gran dinamismo dentro da Universidade de Santiago. Como froito da intensa actividade investigadora desenvolvida nos últimos anos, o IDEGA vén rexistrando unha tendencia clara ao incremento do seu orzamento anual, o que reflicte a súa vitalidade e pulo, na promoción dos estudos sociais, económicos e territoriais sobre a realidade galega. En 2007 o número de proxectos desenvolvidos polos grupos de investigación do IDEGA foi de 71, cun importantísimo incremento respecto a 2006, cando se levaron adiante 51. Pese a este incremento, o orzamento medio por proxecto foi incluso superior ao de 2006 en case 1.000 euros (20.800 euros). Tamén existe unha modificación na distribución por áreas, mostrando a análise do turismo e os traballos sobre a ordenación e desenvolvemento rexional unha dinámica moi positiva.

I. ÁREA DE ECONOMÍA AGROALIMENTARIA E ESTUDOS RURAIS

1. *Xestión integral de explotacións de leite na Cornixa Cantábrica*

Proxecto de investigación financiado por la Fundación Privada Triptolemos para el Desarrollo Agroalimentario cun prazo de execución de dous anos (2005-2007).

RESUMO: Trátase de obter unha información das explotacións que permita valorar os seus resultados económicos en relación cos produtivos e poder realizar algunhas recomendacións de interese para os sistemas produtivos das explotacións de leite máis comúns en Galiza, Asturias e Cantabria; recomendacións que dende o punto de vista dos custes de produción permitan avanzar na sostibilidade a medio prazo deste tipo de explotacións.

Investigador principal: Bernardo Valdês Paços, Departamento de Economía Aplicada da Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Edelmiro López Iglesias, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela; Francisco Sineiro García, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA.

2. *Convenio de colaboración entre o MAPA, a Universidad Politécnica de Valencia e a USC para a creación do Observatorio do apoio público á agricultura*

Proxecto de investigación financiado polo Ministerio de Agricultura, Pesca e Alimentación cun prazo de execución de catro anos (2005-2009).

Investigador principal: Francisco Sineiro García, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA.

Investigador: Alfonso Ribas Álvarez, IDEGA.

3. *O papel da agricultura nos procesos de desenvolvemento e diferenciación dos territorios rurais españois*

Proxecto de investigación financiado polo Ministerio de Educación e Ciencia cun prazo de execución de tres anos (2005-2008).

Investigador principal: Francisco Sineiro García, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA.

II. ÁREA DE ORDENACIÓN E DESENVOLVEMENTO TERRITORIAL

1. *Elaboración do Plan Estratégico da cidade de Santiago de Compostela*

Proxecto de investigación financiado por IDEGA-ODEPSA UTE cun prazo de execución de dezanove meses.

RESUMO: Realización do Plan Estratégico de Santiago de Compostela conformando unha UTE coa Oficina de Planeamento S.A. O Plan concíbese como o instrumento marco para a identificación das estratexias dirixidas a impulsar o desenvolvemento económico e social sobre as bases do compromiso e cooperación dos principais axentes económicos e sociais e da participación e colaboración cidadá. A elaboración desenvolverase nas seguintes fases:

- 1.- Organización e identificación de temas críticos.
- 2.- Diagnóstico interno e externo do municipio.
- 3.- Determinación de obxectivos e definición de liñas estratéxicas.
- 4.- Desenvolvemento de obxectivos e liñas estratéxicas. Definición e avaliación de proxectos e programa de actuación.

Investigadores principais: Edelmiro López Iglesias, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela; Juan J. Ares Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA da Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Edelmiro López Iglesias, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela; Juan J. Ares Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA da Universidade de Santiago de Compostela; Santiago Lago Peñas, Departamento de Economía Aplicada da Universidade de Vigo; Pedro Mª Rey Suárez, Departamento de Fundamentos da Análise Económica da Universidade de Santiago de Compostela; Roberto Bande Ramudo, Departamento de Fundamentos da Análise Económica da Universidade de Santiago de Compostela.

2. *Sociedade da información e desenvolvemento urbano-ruxional. Análise de impactos en rexións periféricas a partir da aplicación de metodoloxías de e-inclusión*

Proxecto de investigación financiado polo Ministerio de Ciencia e Tecnoloxía cun prazo de execución de tres anos (decembro 2006–novembro 2009).

RESUMO: SINDUR céntrase no estudo teórico e empírico dos efectos sociais e territoriais vinculados ao desenvolvemento da sociedade da información e á implantación das tecnoloxías da información e comunicación en rexións periféricas.

Investigador principal: Carlos Ferrás Sexto, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: X. Carlos Macía Arce, Yolanda García Vázquez, Francisco X. Armas Quintá.

3. *Desenvolvemento dunha experiencia piloto no eido das novas tecnoloxías da información e comunicación aplicadas ao mundo rural: E-Brión. Alfabetización dixital*

Proxecto de investigación financiado polo Concello de Brión cun prazo de execución de dezaoito meses (xuño 2005 – xaneiro 2007).

RESUMO: Deseño, programación, arquitectura, promoción e dinamización dunha aplicación telemática multimedia en formato web para impulsar o desenvolvemento económico e social no concello de Brión.

Estudo de caso. Análise dos impactos das novas tecnoloxías no medio rural. Proxecto financiado polo programa europeo PRODOR II.

Investigador principal: Carlos Ferrás Sexto, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago.

4. *Estudo do fenómeno da inmigración en Galicia*

Proxecto de investigación financiado pola Secretaría Xeral de Emigración da Xunta de Galicia cun prazo de execución de seis meses (outubro 2006 – marzo 2007).

RESUMO: Estudo e análise dos principais grupos de inmigrantes en Galicia.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: José Antonio Aldrey Vázquez, Jesús González Pérez, Kim Segarra Martínez, Natalia Rodríguez Granado, Camilo Suescun, Nelson Amilcar, Claudia del Pino Martínez, Rogelio López Romero, Liduvina Campoamor.

5. Sociedade da información e desenvolvemento urbano-rexional. Análise de impactos en rexións periféricas a partir da aplicación de metodoloxías de e-inclusión

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Investigación e Desenvolvemento cun prazo de execución de dous anos (decembro 2006 – decembro 2009).

RESUMO: SINDUR céntrase no estudo teórico e empírico dos efectos sociais e territoriais vinculados ao desenvolvemento da sociedade da información e á implantación das tecnoloxías da información e comunicación en rexións periféricas.

Investigador principal: Carlos Ferrás Sexto, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: X. Carlos Macía Arce, Yolanda García Vázquez, Francisco X. Armas Quintá.

6. Territorial impacts of European Fisheries Policy

Proxecto de investigación financiado por Norwegian Institute for Urban and Regional Resarch cun prazo de execución de dous anos (xullo 2005–xullo 2007).

RESUMO: Investigación sobre os impactos territoriais da política pesqueira común nos diferentes territorios da Unión Europea, tanto nos estados membros como nos que teñen acordos pesqueiros preferentes coa Unión Europea.

Farase especial fincapé en estudar as consecuencias territoriais que teñen os cambios na Política Pesqueira Común.

Investigador principal: Rubén C. Lois González, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigador: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

7. Realización dun estudo de viabilidade para a posta en marcha de servizos de transporte públicos en áreas rurais cumprindo os principios de deseño para todos.

Proxecto de investigación financiado pola Confederación Galega de Minusválidos (COGAMI), cun prazo de execución de dous meses (marzo–maio 2007).

RESUMO: O traballo ten como obxectivo a elaboración dun modelo de deseño e implementación de servizos de transporte en espazos rurais, apto tanto para persoas non discapacitadas como para persoas discapacitadas; un ámbito comarcal, cunha comarca piloto (Arzúa), será extrapolable a outras comarcas do interior de Galicia, en concreto ás comarcas do oriente coruñés, próximas á Dorsal, en función das características propias de cada territorio. Proponse un sistema de xestión e organización de transporte á demanda, con centralíña de reservas tipo "chamada día anterior" e deseño de rutas.

Investigador principal: Miguel Pazos Otón, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Bolseiros de investigación: Jorge Gómez Aparisi, Dolores Juanatey Heredia.

8. *Análise da industria da transformación da madeira e do sector forestal en Galicia*

Proxecto de investigación financiado polo Centro de Innovación e Servizos Tecnolóxicos da Madeira-CIS MADERA, cun prazo de execución de catorce meses (novembro 2006–decembro 2007).

RESUMO: Posta en valor das posibilidades da industria da transformación da madeira mediante un sistema de información forestal-industrial (SIFI-GALICIA).

Investigador principal: Alberto Martí Ezpeleta, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela.

Investigador: José Antonio Aldrey Vázquez, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela.

9. *Avance para o plano de recuperación urbano-social de Sabarís (Baiona)*

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Fomento e Calidade da Vivenda cun prazo de execución dun mes (abril 2007).

RESUMO: Recuperación urbano-social do contorno do Mercado de Abastos e da confluencia co río Groba e das rúas Areas e Sabarís, no concello de Baiona, por mor da deterioración dos espazos públicos derivada das inundacións de outubro de 2006.

Investigador Principal: José Antonio Aldrey Vázquez, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela.

Investigadores: Xosé Constela Vega, Eduardo Cruz Aguiar, Anxo López Bregua.

10. *Elaboración do Plan Estratéxico da provincia de A Coruña*

Proxecto de investigación financiado pola Deputación da Coruña cun prazo de execución de dous anos (xullo 2005–xullo 2007).

RESUMO: Diagnóstico detallado e pomenorizado a nivel territorial para elaborar as propostas de actuación do Plan Estratéxico da provincia da Coruña. Os informes estarán relacionados cos seguintes ámbitos:

1.- Demografía.	7.- Construción.
2.- Mercado de traballo. Formación e capital humano.	8.- Comercio.
3.- Agricultura e sector forestal.	9.- Turismo.
4.- Pesca e acuicultura.	10.- Outras actividades terciarias.
5.- Industria (I).	11.- Sistemas de innovación e apoio empresarial.
6.- Industria (II).	12.- Distribución da renda e desigualdade.

Investigadores principais: Edelmiro López Iglesias, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela; Juan J. Ares Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA da Universidade de Santiago de Compostela.

11. Centros históricos das vilas galegas

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Turismo cun prazo de execución de tres meses (abril-xuño 2007).

RESUMO: Documentar e sistematizar información relevante e comparativa referente as vilas galegas como centros históricos, con referencia a súa situación xeográfica, socioeconómica, física, patrimonial e urbanística para fundamentar a base de discusión do curso de verán da Universidade de Santiago da mesma denominación.

Investigador principal: Miguel Pazos Otón, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigador: Juan Luis Dalda Escudero, profesor da Universidade da Coruña.

Bolseiros de investigación: Sara Rodríguez Albán, Jorge Vicente Díaz.

12. Asistencia técnica para a redacción dun estudo sociourbanístico sobre o barrio da Almaciga

Proxecto de investigación financiado polo Concello de Santiago cun prazo de execución de dous meses (setembro-outubro 2007).

RESUMO: Aproximación á realidade urbano-social da área da Almaciga en Santiago de compostela: estudo para a declaración como zona ARI.

Investigador Principal: José Antonio Aldrey Vázquez, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela.

Investigadores: Xosé Constela Vega, María J. Piñeira Mantiñán, Vanessa Aguiar Martiño, Camilo Suescun Dávila, Kim Segarra Martínez.

13. Atención dunha área de rehabilitación integral do núcleo de Moimenta (Boiro)

Proxecto de investigación financiado polo Concello de Boiro cun prazo de execución de nove meses (setembro 2007-xuño 2008).

RESUMO: Elaboración dunha memoria de estudo para obtención da declaración dunha Área de Rehabilitación Integral no núcleo de Moimenta no concello de Boiro, tendente á recuperación e á rehabilitación da estrutura urbana do asentamento como realidade edificada e polo tanto arquitectónica, pero tamén, dende unha ollada sociodemográfica, como realidade humanizada e, en consecuencia, necesitada de estándares axeitados de calidade vida e benestar social.

Investigador Principal: José Antonio Aldrey Vázquez, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela.

Investigadores: Xosé Constela Vega, María J. Piñeira Mantiñán.

14. Informe sobre as condicións urbanísticas do sector de acampada en Galicia

Convenio de colaboración financiado pola Consellería de Innovación e Industria cun prazo de execución de dous meses (novembro – decembro 2007).

RESUMO: Realización dun informe no que se levarán a cabo as seguintes tarefas:

- Mapa de localización dos cámpings en Galicia.
- Ficha individualizada de cada cámping, na que se achegará información cartográfica, fotográfica e analítica respecto ás condicións urbanísticas e físicas de cada un dos cámpings e do seu contorno inmediato.
- Conclusións finais e propostas xenéricas de ordenación e xestión.

Investigador Principal: Román Rodríguez González, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela / IDEGA.

Investigadores: Pablo Gallego, Horacio García García, María Castelao Torres, Jorge Vicente Díaz.

15. Novos retos de gobernanza nas cidades galegas do Eixo Atlántico. Búsqueda da sostibilidade na xestión do territorio

Proxecto de investigación financiado polo Ministerio de Educación e Ciencia cun prazo de execución de tres anos (outubro 2007– setembro 2010).

Investigador Principal: Román Rodríguez González, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela / IDEGA.

16. Sistemas de información xeográfica en internet como ferramentas para o desenvolvemento e a promoción económica utilizando estándares 3WC, Open Geospatial Consortium

Contrato de investigación financiado por Sistemas de Información Xeográfica e Cartografía Dixital, S.L. SIGNO cun prazo de execución dun mes (setembro 2007).

Investigador Principal: Román Rodríguez González, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago Compostela / IDEGA.

17. Colaboración na dirección e mantemento do portal *www.infobrion.com*

Convenio de colaboración financiado polo Concello de Brión cun prazo de execución de oito meses (xaneiro–setembro 2007).

RESUMO: O obxecto deste convenio e o establecemento dun marco de actuación para a colaboración entre o Concello de Brión e a Universidade de Santiago de Compostela na dirección e mantemento do portal dixital *www.infobrion.com*.

Investigador principal: Carlos Ferrás Sexto, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: X. Carlos Macía Arce, Yolanda García Vázquez, Francisco X. Armas Quintá.

18. Impulso do desenvolvemento socioeconómico e difusión da utilización das novas tecnoloxías da comunicación e da información

Convenio de colaboración financiado por Cáritas Diocesana de Santiago, Caixa de Aforros de Galicia, Concello de Antas de Ulla, Concello de Brión e Feiraco, cun prazo de execución de tres anos (2007-2010).

Investigador principal: Carlos Ferrás Sexto, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: X. Carlos Macía Arce, Yolanda García Vázquez, Francisco X. Armas Quintá e Mariña Pose García.

III. ÁREA DE ESTUDOS DA ECONOMÍA GALEGA

1. ***Os complexos produtivos clave da economía galega e a súa evolución no período 1980-1998. Análise a partir das Táboas Input- Output***

Proxecto financiado pola Fundación Caixa Galicia-Claudio San Martín, cunha duración de tres anos.

RESUMO: O obxectivo deste proxecto é efectuar unha análise da estrutura actual e transformacións recentes dos sectores clave da economía galega, desde a perspectiva dos complexos ou conglomerados produtivos, utilizando como fonte de información básica as Táboas Input-Output de 1980, 1990 e 1998.

Investigadores principais: Edelmiro López Iglesias, Departamento de Economía Aplicada /IDEGA, Universidade de Santiago; Manuel Fernández Grela, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago.

Investigadores: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago; Luis Castañón Llamas, Departamento de Economía Aplicada /IDEGA, Universidade de Santiago; Xoaquín Fernández Leiceaga, Departamento de Economía Aplicada /IDEGA, Universidade de Santiago; Francisco Sineiro García, Departamento de Economía Aplicada /IDEGA, Universidade de Santiago; Ana Isabel García Arias, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago; Bernardo Valdés Pazos, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago; Rafael Trelles González, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago; María Jesús Mosquera Criado, Departamento de Métodos Cuantitativos para a Economía e a Empresa, Universidade de Santiago; Xesús Pereira López, Departamento de Métodos Cuantitativos para a Economía e a Empresa, Universidade de Santiago.

2. A industria en Galicia: Estratexias de acceso aos mercados internacionais, a innovación e a incidencia do sector público na incentivación da actividade

Proxecto de investigación financiado pola Fundación Caixa Galicia-Claudio San Martín cun prazo de execución dun ano (novembro 2006–outubro 2007).

RESUMO: Este proxecto pretende analizar, no sector industrial galego, aspectos claves que non só permiten unha caracterización do mesmo senón que axudan a comprender a evolución seguida pola industria nos últimos anos e a precisar as perspectivas de futuro. O traballo articularase en cinco capítulos nos que se analizarán un conxunto de cuestións significativas no desenvolvemento da actividade industrial galega.

Investigador principal: Juan J. Ares Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA da Universidade de Santiago.

3. A Economía Galega. Informe 2006

RESUMO: Análise do comportamento da economía de Galicia no ano 2006, poñéndoa en relación coa economía española, examínase a evolución tanto no seu conxunto como no detalle dos seus sectores.

Investigador principal: Alberto Meixide Vecino, CIEF, Fundación Caixa Galicia-Universidade de Santiago/IDEGA.

Investigadores: Juan. J Ares Fernández, Universidade de Santiago/IDEGA; Roberto Bande Ramudo, Universidade de Santiago; Carolina Arias Burgos, Instituto Galego de Estatística; Ángel Calvo Santos, Universidade de Vigo; Cristina Calvo Santos, Universidade de Vigo; Manuel Fernández Grela, Universidade de Santiago/IDEGA; Xan López Facal, Economista; Dolores Martínez Martínez CIEF/Fundación Caixa Galicia; Fidel Martínez Roget, Universidade de Santiago; Luis Otero González, Universidade de Santiago; Xulio X. Pardellas de Blas, Universidade de Vigo; Marcos I. Pérez Pérez, Universidade de Vigo; Miguel Pousa Hernández, Universidade de Santiago/IDEGA; Francisco Sineiro García, Universidade de Santiago; Miguel Anxo Vázquez Taín, Universidade de Santiago; Manuel Vilas Fernández, Universidade de Santiago.

Colaborador: Manuel López Sande.

4. **Apoio metodolóxico elaboración MIOGAL-2005**

Convenio de colaboración financiado polo Instituto Galego de Estatística cun prazo de execución de tres anos (decembro 2006–decembro 2009).

RESUMO: Este convenio de colaboración ten como obxecto obter apoio metodolóxico na elaboración do Marco Input-Output de Galicia 2005, e unha vez que estea rematado, realizarase un estudo das características da economía galega a partir dos resultados obtidos nesta operación estatística.

Investigador Principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago.

Investigadores: Manuel Fernández Grela, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago; Luis Castañón Llamas, Departamento de Economía Aplicada /IDEGA, Universidade de Santiago; Francisco Sineiro García, Departamento de Economía Aplicada /IDEGA, Universidade de Santiago; Juan J. Ares Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago.

5. **Informe de conxuntura da economía galega**

RESUMO: O Informe de conxuntura da economía galega, cunha periodicidade trimestral, presenta a análise sobre a evolución máis recente dun conxunto de variables macroeconómicas básicas, o que permite obter conclusións sobre a tendencia que está seguindo esta economía. O estudo encádrase no contexto da economía española e mundial, polo que, en primeiro lugar, se estuda a conxuntura destas dúas áreas xeográficas, para, deseguido, abordar pormenorizadamente a evolución da economía galega distinguindo cinco grandes apartados: demanda, actividade, comercio exterior, prezos e mercado de traballo. Realízanse predicións a partir dunha análise multivariante de series temporais dos principais indicadores.

Coordinador: Alberto Meixide Vecino, CIEF-Fundación Caixa Galicia, Universidade de Santiago de Compostela/IDEGA.

Investigadores: Juan J. Ares Fernández, Universidade de Santiago de Compostela /IDEGA; Manuel Febrero Bande, Universidade de Santiago de Compostela; Wenceslao González Manteiga, Universidade de Santiago de Compostela /IDEGA; Miguel Pousa Hernández, Universidade de Santiago de Compostela /IDEGA; Juan Carlos Reboredo Nogueira, Universidade de Santiago de Compostela; José María da Rocha Álvarez, Universidade de Vigo /IDEGA.

Colaboradora de investigación: Dolores Martínez Martínez, CIEF-Fundación Caixa Galicia.

Versión galega: Horacio Vixande.

6. Observatorio Inmobiliario

Convenio de colaboración financiado pola Fundación Caixa Galicia-Claudio San Martín cun prazo de execución dun ano.

RESUMO: O Observatorio Inmobiliario é unha publicación de carácter semestral que ten por obxectivo a análise conxuntural do mercado inmobiliario galego. Prestando especial atención á situación do mercado nas sete principais áreas urbanas galegas.

Investigador principal: Manuel Vilas Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela.

IV. ÁREA DE ESTUDOS PESQUEIROS

1. **Informe sobre a avaliación económica dos danos sufridos polas empresas do grupo PROINSA como causa da marea negra do Prestige**

Proxecto de investigación financiado pola Promotora Industrial Sadense, S.A. (PROINSA) cun prazo de execución de vinte e catro meses.

RESUMO: O estudo comprenderá:

- Danos directos sobre a produción mexilloeira nas explotacións de Lorbé e danos directos sobre o mercado de pescado e mexillón.
- Cálculo económico das perdas ocasionadas para paliar a marea negra.
- Cálculo económico dos gastos que se realizaron e se deberán realizar para compensar a caída de produción ou ingresos.
- Avaliación das perdas ocasionadas no negocio tanto produtivo como financeiro como consecuencia da perda de oportunidades.
- Estimación económica das consecuencias sobre o contorno económico onde se desenvolve a empresa.

Investigadora principal: María do Carmo García Negro, Departamento de Economía Aplicada/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Xoán Ramón Doldán García, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela; María Luisa Chas Amil, Departamento de Métodos Cuantitativos para a Economía e a empresa, Universidade de Santiago de Compostela; Gonzalo Rodríguez Rodríguez, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela; Rosario Babío Arcay, Departamento de Economía Financeira e Contabilidade, Universidade de Santiago de Compostela.

2. **Seaside Reorientation Activities (SEREA)**

Proxecto de investigación financiado pola Unión Europea cun prazo de execución de dous anos (novembro 2006–outubro 2008).

RESUMO: O obxectivo deste proxecto é impulsar a creación dun modelo e estrutura estable de xestión para o desenvolvemento socioeconómico e laboral de empresas e traballadores do sector pesqueiro, situados en zonas costeiras, e que teñen como principal fonte de ingresos a pesca.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadora: Anxos Piñeiro Antelo, María José Piñeira Mantiñán.

V. ÁREA DE MERCADO DE TRABAJO E ECONOMÍA SOCIAL

1. *Determinantes económicos da accidentabilidade laboral: o caso galego*

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Innovación, Industria e Comercio cun prazo de execución de dous anos (xullo 2005–xuño 2007).

RESUMO: Este proxecto de investigación ten como obxectivo básico a construción dun modelo teórico que sirva de referencia para a realización dun traballo empírico posterior co fin de explicar os determinantes económicos dos accidentes de traballo e de cuantificar os feitos que ditos determinantes exercen.

Investigador principal: Salvatore Capasso, investigador Parga Pondal IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Roberto Bande Ramudo, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Pedro Rey Suárez, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela.

2. *Estudo previo sobre os desequilibrios territoriais e converxencia rexional*

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Traballo, Xunta de Galicia, cun prazo de execución de dous meses (novembro–decembro 2007).

RESUMO: Elaborar un informe que sitúe o debate sobre a necesidade de reducir os desequilibrios territoriais no ámbito rexional. O informe ofrecerá información relevante no ámbito teórico e empírico para contestar á pregunta de se deben completarse os criterios que se utilizan actualmente para orientar a política rexional da UE e de España –poboación, prosperidade rexional, prosperidade nacional e desemprego– con outros criterios, en particular, co da existencia de desequilibrios territoriais en variables demográficas e económicas.

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Roberto Bande Ramudo, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Dolores Riveiro García, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Yolanda Pena Boquete. IDEGA.

3. **Análise do uso das novas tecnoloxías e o éxito académico**

Proxecto de investigación financiado pola Universidade de Santiago cun prazo de execución de dous anos (setembro 2005–setembro 2007).

RESUMO: Este proxecto ten como obxectivo analizar a influencia do campus virtual da USC no proceso de ensino e aprendizaxe a través de ferramentas empregadas habitualmente na análise económica. Para iso estúdanse os axentes que interveñen no proceso formativo, co fin de determinar a influencia que o uso das TIC ten sobre o éxito individual dos estudantes da USC, así como o grao de eficiencia no emprego das mesmas, tanto por parte dos estudantes como dos docentes.

Como resultado da investigación espérase obter un marco conceptual para a definición e explotación de métricas no Campus Virtual da USC, o que permitirá o establecemento de indicadores cuantitativos e cualitativos que axuden os xestores universitarios no seu proceso de toma de decisións.

Investigador principal: Roberto Bande Ramudo, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela, Manuel Fernández Grela, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela, Raúl Canay Pazos, Departamento de Economía Financeira e Contabilidade, Universidade de Santiago de Compostela.

4. **Actividades de colaboración coa Coordinadora Galega de ONG para o desenvolvemento**

RESUMO: As actividades comprenden a organización de catro seminarios sobre temas socioeconómicos relacionados coa cooperación ao desenvolvemento e coa axuda humanitaria e unhas xornadas sobre comercio internacional con especial atención ao sector agrario dos países do sur.

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

5. Colaboración para a posta en marcha dun Observatorio Prospectivo de Mercado Laboral no marco do "Proxecto CHRONOS"

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Traballo, Xunta de Galicia, cun prazo de execución dun ano (decembro 2007–decembro 2008).

RESUMO: Analizar os posibles efectos cambio demográfico a escala local (prospectiva)

- Cuantificar o cambio demográfico e posible evolución (proxeccións de poboación)

- Cuantificar evolución mercado de traballo (modelo de simulación do mercado de traballo)

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Roberto Bande Ramudo, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Pedro Rey Suárez, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Dolores Riveiro García, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, José Antonio Aldrey Vázquez, Departamento de Xeografía da Universidade de Santiago de Compostela, Yolanda Pena Boquete, IDEGA

6. Novas metodoloxías de estudo no turismo: as contas de emprego

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Investigación e Desenvolvemento cun prazo de execución de tres anos (2007-2010).

RESUMO: O obxectivo deste traballo é sentar as bases para a elaboración das contas do emprego do sector turístico para unha economía rexional e mostrar a súa aplicación "piloto" á economía galega. Para describir o mundo do emprego no turismo non basta con deseñar táboas para as diferentes variables. Os esforzos realizados permiten, ademais de obter unha visión coherente e completa do mercado de traballo e as súas interaccións co resto da economía, completar e mellorar as estatísticas laborais existentes do sector turístico.

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos da Análise Económica /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Dolores Riveiro García, Departamento de Fundamentos da Análise Económica, Universidade de Santiago de Compostela, Yolanda Pena Boquete, IDEGA, Julio Pallas González, Universidade de Santiago de Compostela, Casiano Manrique de Lara Peñate, Universidade de Las Palmas de Gran Canaria.

VI. ÁREA DE ECONOMÍA AMBIENTAL E RECURSOS NATURAIS

1. *Valoración económica das perdas ambientais ocasionadas polas mareas negras*

Proxecto de investigación financiado polo Ministerio de Educación e Ciencia cun prazo de execución de tres anos (decembro 2004–decembro 2007).

RESUMO: A avaliación económica das perdas medioambientais ocasionadas por accidentes como o vertido do “Prestige” resulta complicada e difícil, xa que ademais das perdas de valores activos (como, por exemplo, perdas comerciais), tamén existen outros valores de carácter pasivo (non relacionados coa explotación directa dos recursos) que son máis difíciles de avaliar. Este proxecto trata da valoración dos danos causados polo derrame do “Prestige”, tal e como os percibe a sociedade española en xeral, aínda que non sexa afectada directamente na súa actividade económica, de produción ou consumo.

Investigadora principal: María L. Loureiro García, IDEGA/Universidade de Santiago de Compostela

Investigadores: Carmelo León González, Universidade de Las Palmas de Gran Canaria; María Xosé Vázquez Rodríguez, Universidade de Vigo; John Loomis, Colorado State University.

2. *Valoración económica das perdas ambientais causadas polas mareas negras, o caso do Prestige*

Proxecto de investigación financiado pola Fundación Arao, cun prazo de execución de tres anos.

RESUMO: Este proxecto trata a valoración dos danos causados polo derrame do Prestige tal e como os percibe a sociedade galega e a española, en xeral. É dicir, profundarase no estudo de valores de carácter pasivo. Para iso aplicarase o método continxente, seguindo os protocolos internacionalmente aceptados ao efecto. Non obstante, propóñense algunhas melloras ou refinamentos metodolóxicos que se testarán ao longo do estudo.

Investigadora principal: María L. Loureiro García, IDEGA/Universidade de Santiago de Compostela

Investigadores: Carmelo León González, Universidade de Las Palmas de Gran Canaria; María Xosé Vázquez Rodríguez, Universidade de Vigo; John Loomis, Colorado State University.

3. Valoración medioambiental, cultural e paisaxística dos espazos rurais: unha aproximación empírica ao caso galego

Proxecto de investigación financiado pola Fundación Caixa Galicia-Claudio San Martín cun prazo de execución dun ano.

RESUMO: O obxectivo desta investigación é contribuir ao debate sobre a agricultura e a multifuncionalidade desde unha perspectiva europea, referíndonos en concreto a unha zona de gran riqueza cultural e paisaxística como é Galicia.

De modo máis específico, o proxecto pretende achegar información que axude á toma de decisións sobre a nova política agraria, contribuíndo ao debate de até que punto é economicamente xustificábel protexer o sector agrario. Ademais, tamén se estudará que formas de subvención ou apoio directo poden estar máis xustificadas de acordo coas preferencias sociais actuais. É dicir, contribuirá ao estudo do formato de pago das actividades verdes ("green payment programs") que supoñen unha maior utilidade social.

Os métodos de análise estarán baseados en técnicas de valoración continxente e análise multi-atributo tipo "conjoint análisis". Neste sentido, levaranse a cabo enquisas en dúas mostras representativas: unha de individuos residentes nas cidades galegas, e outra de agricultores e outros residentes nas zonas rurais. Con estas dúas mostras de poboación preténdese:

- a) Contrastar as diferenzas con respecto ás preferencias sociais de ambos os dous grupos.
- b) Coñecer a disposición a pagar dos residentes nas cidades polos atributos multifuncionais derivados da agricultura.
- c) Coñecer os custos nos que incorren os agricultores para a conservación da paisaxe.

Investigadora principal: María L. Loureiro García, IDEGA/Universidade de Santiago de Compostela

Investigador: Edelmiro López Iglesias, Departamento de Economía Aplicada /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

4. Conservación, valoración ambiental e desenvolvemento sostible: propostas de análise económica dalgúns conflitos medioambientais

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Investigación e Desenvolvemento cun prazo de execución dun ano (decembro 2007– decembro 2008).

RESUMO: O desenvolvemento económico e a conservación da natureza son dous obxectivos principais da sociedade na que vivimos que, a miúdo, están enfrontados. O obxectivo do proxecto é achegarnos á práctica da sostibilidade en Galicia, analizando casos concretos de conflitos entre explotación económica e conservación dos recursos naturais, empregando técnicas de economía ambiental.

Investigadora principal: María L. Loureiro García, IDEGA / Universidade de Santiago de Compostela

5. O efecto da monitorización, lexislación e sancións económicas na prevención de mareas negras

Proxecto de investigación financiado pola Fundación Arao cun prazo de execución de dezaioito meses (xullo 2006–decembro 2007).

RESUMO: En Europa hai unha necesidade clara de saber máis sobre as consecuencias potenciais do emprego de mecanismos de control ambiental. É necesaria unha perspectiva doméstica das consecuencias dos diferentes tipos de incentivos na provisión de calidade ambiental. Por esta razón, o obxectivo global deste proxecto é analizar a importancia dos instrumentos de control de calidade medioambiental ex-ante versus os ex-post no contexto europeo.

Investigadora principal: María L. Loureiro García, IDEGA/Universidade de Santiago de Compostela

6. Climate change and impact research: the Mediterranean Environment (CIRCE)

Proxecto de investigación financiado pola Comisión Europea cun prazo de execución de catro anos (2007-2011).

Investigadora principal: María L. Loureiro García, IDEGA/Universidade de Santiago de Compostela

7. Elaboración dun plan estatístico do INEGA

Convenio de colaboración financiado polo Instituto Enerxético de Galicia INEGA cun prazo de execución dun ano.

RESUMO: Elaboración dun plan estatístico do INEGA que permita ordenar a información existente e planificar a recollida sistemática daquela que sexa de interese na actualidade.

Investigadora principal: María Luisa Chas Amil, Departamento de Economía Cuantitativa da Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadoras: María L. Loureiro García, IDEGA/Universidade de Santiago de Compostela, Elena Ojea Fernández-Colmeiro, IDEGA.

VII. ÁREA DE ESTUDOS TURÍSTICOS

1. **Convenio entre a USC e o Concello de Lugo para a posta en marcha dun Observatorio Turístico da cidade**

Proxecto de investigación financiado polo Concello de Lugo cun prazo de execución de un ano

RESUMO: Actividades necesarias para o funcionamento dun Observatorio Turístico na cidade.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

2. **Posta en marcha do Observatorio Turístico de Santiago de Compostela**

Proxecto de investigación financiado polo Concello de Santiago de Compostela cun prazo de execución dun ano.

RESUMO: Posta en marcha do Observatorio turístico de Santiago de Compostela. Elaboración de enquisas a visitantes e análise e interpretación dos datos segundo a metodoloxía xa desenvolvida polo propio Observatorio. Inclúese tamén a realización de enquisas sobre equipamento hoteleiro.

As enquisas a visitantes, fundamentalmente turistas, serán continuadas ao longo de todo o ano cun mínimo de trescentas cada tres meses. Os resultados serán de carácter trimestral, presentando a final de ano un resumo anual de actividades.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Manuel Antelo Suárez, Departamento de Fundamentos da Análise Económica/IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela; Rubén C. Lois González, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela; Alberto Meixide Vecino, CIEF, Fundación Caixa Galicia, Universidade de Santiago/IDEGA; Claudia del Pino, Rogelio López Romero, Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela.

3. **Observatorio turístico de Galicia**

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Turismo cun prazo de execución tres meses.

RESUMO: Estudo previo para a posta en marcha dun observatorio turístico de Galicia, e realización de xornadas técnicas.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

4. **Potencialidades do Turismo Náutico en Galicia**

Convenio de colaboración financiado pola Asociación Galega de Actividades Náuticas (AGAN) cun prazo de execución dun mes.

RESUMO: Participación e apoio técnico do CETUR á organización dunhas xornadas de turismo náutico.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Claudia del Pino Martínez, Rogelio López Romero, Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Laura Pena Cabrera.

5. **A imaxe de Santiago e as súas implicacións cara o turismo**

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Turismo cunha duración de dous meses (outubro 2007–setembro 2008).

RESUMO: Este traballo analizará a imaxe da cidade de Santiago dende o punto de vista do turista e a promoción turística. De cara á planificación turística é importante coñecer cal é a percepción do destino Santiago de Compostela por parte da demanda turística. Realizaranse cuestionarios e entrevistas, co fin de coñecer a imaxe de Santiago en función de diferentes segmentos (nacionalidade, idade, sexo, etc.). Tamén se realizará unha análise da imaxe sobre Santiago que está a ser transmitida a través dos diferentes medios de promoción turística (folletos, internet, prensa, etc.).

Investigador principal: Miguel Pazos Otón, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Bolsa de investigación: Lucrezia Lopez.

6. **Plan de coordinación da promoción exterior**

Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Turismo cunha duración de dous meses (marzo–abril 2007).

RESUMO: O obxectivo da Consellería de Innovación e Industria céntrase na sinatura de convenios de cooperación internacional con diferentes cámaras de comercio estranxeiras, coa finalidade de enviar anualmente a representantes galegos de promoción exterior do comercio e o turismo de Galicia. Persoas que exerzan de axentes mediadores no exterior e que colaboren nas actividades desenvolvidas por cada unha das cámaras de comercio, responsabilizándose da promoción exterior de Galicia, da captación de investimentos estranxeiros e á prestación de asistencia e asesoramento empresarial en destino.

Investigador principal: Miguel Pazos Otón, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Bolsa de investigación: David Santomil Mosquera.

- 7. Observatorio do Camiño de Santiago**
 Proxecto de investigación financiado pola S. A. de Xestión do Plan Xacobeo cun prazo de execución de dous anos.
RESUMO: Análise exhaustiva de valoración dos camiños de Santiago entre os peregrinos: estudo das ofertas turísticas dos mesmos.
Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
Investigadoras: Rosa María Fernández Gómez e Paula Solla Sineiro.
- 8. Índices de concentración xeográfica das instalacións de turismo rural na provincia de Lugo**
 Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Innovación e Industria, cun prazo de execución de sete meses.
RESUMO: Análise da concentración dos establecementos de turismo rural na provincia de Lugo e o impacto sobre as economías locais, así como propostas de mellora do turismo rural na citada provincia.
Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
Investigadores: Claudia del Pino Martínez, Rogelio López Romero, Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela.
- 9. Análise e valoración das estratexias turísticas da provincia da Coruña**
 Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Innovación e Industria cun prazo de execución dun ano (novembro 2006–novembro 2007)
RESUMO: Análise e valoración das críticas das estratexias turísticas que se están desenvolvendo na provincia da Coruña
Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
Investigadores: Claudia del Pino Martínez, Rogelio López Romero, Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Dulce Costas Carro.
- 10. Proposta para a creación da Rede de Oficinas de Promoción Exterior do Comercio e o Turismo de Galicia**
 Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Turismo cunha duración de dous meses (xaneiro–febreiro 2007).
RESUMO: O informe demostra a necesidade de creación dunha Rede de Oficinas de Promoción Exterior do Comercio de Turismo de Galicia. O obxectivo é a creación de catro novas oficinas nos seguintes países: Alemaña, situada a oficina nas cidades de Berlín ou Hamburgo; en Polonia, situada en Varsovia; nos Países Baixos, situada en Rotterdam ou Amsterdam; e en Brasil, na cidade de Río de Xaneiro.
Investigador principal: Miguel Pazos Otón, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
Bolseiro de investigación: David Santomil Mosquera.

11. Programa piloto de audioguías turísticas de Galicia en formato mp3: a catedral de Santiago

Proxecto de investigación financiado por Sociedade de Imaxe e Promoción Turística de Galicia S.A. cun prazo de execución de tres meses (abril-xuño).

RESUMO: Deseño, elaboración e gravación de textos de contido turístico en formato MP3 para descargar desde unha páxina web; os textos, gravados en tres idiomas (inglés, castelán e galego) servirán como guía turística. Os arquivos irán acompañados de material gráfico (debuxos e planos de orientación). O programa piloto permitirá estudar as posibilidades deste formato no ámbito turístico.

Investigadora principal: Ana María Suárez Piñeiro, IDEGA-Universidade de Santiago de Compostela.

12. DIVERCIENCIA.Coñece Santiago cunha guía MP3: monumento+patrimonio+ciencia

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Innovación e Industria cun prazo de execución dun mes (outubro 2007).

RESUMO: A actividade proposta consistiu nunha visita guiada virtual ao patrimonio a á ciencia da cidade de Santiago, tomando como fío condutor a Universidade compostelá. Desde unha páxina web propia creada ao efecto (www.audio-guia.net), ofrecéronse arquivos de audio MP3, planos en formato PDF e fotografías para seguir os percorridos propostos.

Investigadora principal: Ana María Suárez Piñeiro, IDEGA-Universidade de Santiago de Compostela.

13. Medición do turismo e do seu impacto na economía

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Innovación e Industria cun prazo de execución de catro meses (outubro 2007-febreiro 2008).

RESUMO: Ofrecer unha visión global do sector turístico, analizando no contexto actual as posibles fontes de información da oferta e demanda turísticas, así como a súa relación coa Conta Satélite de Turismo. Potenciar os coñecementos adquiridos para un mellor deseño de políticas do turismo.

Investigador principal: Manuel Fernández Grela, Departamento de Fundamentos de Análise Económica/IDEGA Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Melchor Fernández Fernández, Departamento de Fundamentos de Análise Económica/IDEGA Universidade de Santiago de Compostela, Humberto Blanco Reino, IDEGA.

- 14. A situación do sector turístico en Boiro e resto do Barbanza**
 Proxecto de investigación financiado pola Cámara Oficial de Comercio, Industria e Navegación de Santiago cun prazo de execución de catro meses (xuño–outubro 2007).
RESUMO: Estudo do perfil da demanda turística en Boiro e no resto da Comarca da Barbanza, así como estudo da oferta aloxativa.
Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
Investigadores: Claudia del Pino Martínez, Rogelio López Romero, Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Liduvina Campoamor.
- 15. Accións formativas formativas e de investigación en materia do turismo**
 Proxecto de investigación financiado pola Dirección Xeral de Turismo cun prazo de execución dun ano.
RESUMO: Realización de varios seminarios e investigacións sobre o turismo en Galicia, segundo consta especificado no convenio asinado.
Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
Investigadores: Claudia del Pino Martínez, Rogelio López Romero, Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela.
- 16. Pesca-Turismo do Atlántico: un novo modelo turístico baseado no patrimonio cultural e gastronómico das vilas costeiras galegas**
 Proxecto de investigación financiado polo Centro Tecnolóxico do Mar (Fundación CETMAR).
Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.
Investigadoras: María Xosé Piñeira Mantiñán, Rosa María Verdugo Matê, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Anna Zaffuto.
- 17. Convenio para dirección, desenvolvemento e produción do programa expositivo 2007**
 Proxecto de investigación financiado polo FEUGA cun prazo de execución dun ano (marzo 2007–marzo 2008).
RESUMO: Dirección, desenvolvemento e produción do Programa Expositivo do ano 2007, así como a recompilación de información administrativa e contable relacionada co desenvolvemento do Programa.
Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

18. Estudo da oferta e da demanda turística en Santiago de Compostela no segundo semestre do ano 2007

Proxecto de investigación financiado por INCOLSA-Turismo de Santiago cun prazo de execución de seis meses (xullo–decembro 2007).

RESUMO: Realización dun estudo da demanda turística en Santiago de Compostela no segundo semestre do 2007.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigador: Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela.

19. Estudo da incidencia na poboación local do turismo en Santiago de Compostela no segundo semestre do ano 2007

Proxecto de investigación financiado por INCOLSA-Turismo de Santiago cun prazo de execución de seis meses (xullo–decembro 2007).

RESUMO: Realización dunha incidencia na poboación local do turismo en Santiago de Compostela no segundo semestre do 2007.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigador: Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela.

20. Estudo da oferta turística en Santiago de Compostela no primeiro semestre do ano 2007

Proxecto de investigación financiado polo Concello de Santiago de Compostela cun prazo de execución de catro meses (maio–agosto 2007).

RESUMO: Realización dun estudo da oferta turística en Santiago de Compostela no primeiro semestre do 2007.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigador: Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela.

21. Estudo da demanda turística en Santiago de Compostela no primeiro semestre do ano 2007

Proxecto de investigación financiado polo Concello de Santiago de Compostela cun prazo de execución de catro meses (maio–agosto 2007).

RESUMO: Realización dun estudo continuado para a análise do perfil do turista que visita Compostela no primeiro semestre do 2007.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigador: Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela.

22. Estudo da incidencia na poboación local do turismo en Santiago de Compostela

Proxecto de investigación financiado polo Concello de Santiago de Compostela cun prazo de execución de sete meses (xuño–decembro 2007).

RESUMO: Realización dun estudo da incidencia do turismo sobre a poboación local en Santiago de Compostela.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigador: Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela.

23. Estudo de reunións e congresos da cidade de Santiago de Compostela ata o mes de xuño (incluído) do ano 2007

Proxecto de investigación financiado polo Concello de Santiago de Compostela cun prazo de execución de tres meses (maio–xullo 2007).

RESUMO: Realización dun estudo da incidencia do turismo de reunións na cidade de Santiago ate o mes de xuño de 2007.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigador: Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela.

24. Cofinanciamento das actividades formativas previstas polo CETUR para o ano 2007

Convenio de colaboración financiado pola Deputación Provincial de A Coruña cun prazo de execución de nove meses (marzo–decembro 2007).

RESUMO: Cofinanciamento de seminarios e actividades formativas do CETUR.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Claudia del Pino Martínez, Rogelio López Romero, Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela.

25. O destino turístico Costa da Morte

Proxecto de investigación financiado polo Instituto de Estudos Turísticos de Galicia cun prazo de execución de sete meses (decembro 2007–xuño 2008).

RESUMO: Realización de enquisas a turistas para coñecer a identificación do destino Costa de Morte.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Rogelio López Romero, Fidel Martínez Roget, Departamento de Economía Aplicada, Universidade de Santiago de Compostela, Miguel Calviño

26. Catalogación do patrimonio histórico da Estaca de Bares

Proxecto de investigación financiado pola Consellería de Cultura e Deporte cun prazo de execución de tres meses (outubro–decembro 2007).

RESUMO: Catalogación do patrimonio histórico de estaca de Bares como parte dun proxecto de posta en valor de entorno de Bares.

Investigador principal: Xosé Santos Solla, Departamento de Xeografía /IDEGA, Universidade de Santiago de Compostela.

Investigadores: Rogelio López Romero, Alberto Martí Ezpeleta, Departamento de Xeografía, Universidade de Santiago de Compostela, Jesús Sánchez García, Departamento de Historia da Arte, Universidade de Santiago de Compostela, Francisco Menéndez Iglesias, Ruth Varela Rodríguez, Pablo Ferreiro Lorenzo, Eduardo García Martínez, Pilar Selas Chao, Irene Calvo Mosquera, Luz Eyo, Sara Rodríguez Albán.

VIII. APOIO A ESTRUTURAS DE INVESTIGACIÓN

- 1. Grupos emerxentes promovidos por investigadores mozos**
Axuda da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria para un prazo de tres anos (2006-2008).
Investigadora principal: María L. Loureiro García.
- 2. Unidades de transferencia**
Axuda da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria para un prazo de dous anos (2007-2008).
OBXECTIVOS DE CONSOLIDACIÓN:

  - Fortalecer a estrutura do grupo.
  - Mellorar e consolidar a proxección internacional do grupo.
  - Fortalecer e reorientar as liñas de investigación do grupo, potenciando o seu impacto e proxección, así como as colaboracións para complementar as capacidades do grupo.
  - Desenvolver estratexias e iniciativas de protección e transferencia de resultados de investigación.

Investigador principal: Melchor Fernández Fernández
- 3. Axudas para a consolidación das unidades de investigación do sistema galego de investigación e innovación: Grupos de investigación/ANTE**
Axuda da Dirección Xeral de Innovación e Desenvolvemento para un prazo dun ano.
Investigador principal: Xosé Santos Solla

PUBLICACIONES

---

1. A Economía Galega. Informe 2006

Análise do comportamento da economía de Galicia no ano 2006, poñéndoa en relación coa economía española. Examínase a evolución tanto no seu conxunto como no detalle dos seus sectores.

Dirección: Alberto Meixide Vecino, CIEF, Fundación Caixa Galicia-Universidade de Santiago/IDEGA.

Director de edición: Miguel Pousa Hernández, Universidade de Santiago/IDEGA

Membros do equipo realizador: Juan. J Ares Fernández, Universidade de Santiago/IDEGA; Carolina Arias Burgos, Instituto Galego de Estatística; Roberto Bande Ramudo, Universidade de Santiago; Ángel Calvo Santos, Universidade de Vigo; Cristina Calvo Santos, Universidade de Vigo; Manuel Fernández Grela, Universidade de Santiago/IDEGA; Xan López Facal, Economista; Dolores Martínez Martínez CIEF/Fundación Caixa Galicia; Fidel Martínez Roget, Universidade de Santiago; Luis Otero González, Universidade de Santiago; Xulio X. Pardellas de Blas, Universidade de Vigo; Marcos I. Pérez Pérez, Universidade de Vigo; Miguel Pousa Hernández, Universidade de Santiago/IDEGA; Francisco Sineiro García, Universidade de Santiago; Miguel Anxo Vázquez Taín, Universidade de Santiago; Manuel Vilas Fernández, Universidade de Santiago.

Versión galega: Boquela Tradutores

Colaboradores: Manuel López Sande

Editado pola Fundación Caixa Galicia.
I.S.B.N.: 978-84-96494-98-5
Depósito Legal: C-2646-2007

2. Informe de conxuntura da economía galega

O Informe de conxuntura da economía galega, cunha periodicidade trimestral, presenta a análise sobre a evolución máis recente dun conxunto de variables macroeconómicas básicas, o que permite obter conclusións sobre a tendencia que está seguindo esta economía. O estudo encádrase no contexto da economía española e mundial, polo que, en primeiro lugar, estúdase a conxuntura destas dúas áreas xeográficas, para, deseguido, abordar pormenorizadamente a evolución da economía galega distinguindo cinco grandes apartados: demanda, actividade, comercio exterior, prezos e mercado de traballo. Realízanse predicións a partir dunha análise multivariante de series temporais dos principais indicadores.

Coordinador: Alberto Meixide Vecino, CIEF-Fundación Caixa Galicia, Universidade de Santiago de Compostela/IDEGA.

Investigadores: Juan J. Ares Fernández, Universidade de Santiago de Compostela /IDEGA; Manuel Febrero Bande, Universidade de Santiago de Compostela; Wenceslao González Manteiga, Universidade de Santiago de Compostela /IDEGA; Miguel Pousa Hernández, Universidade de Santiago de Compostela /IDEGA; Juan Carlos Reboredo Nogueira, Universidade de Santiago de Compostela; José María da Rocha Álvarez, Universidade de Vigo /IDEGA.

Colaboradora de investigación: Dolores Martínez Martínez, CIEF-Fundación Caixa Galicia.

Versión galega: Horácio Vixande.

Números publicados:

Informe de conxuntura da economía galega. Marzo 2007

Informe de conxuntura da economía galega. Xuño 2007

Informe de conxuntura da economía galega. Setembro 2007

Informe de conxuntura da economía galega. Decembro 2007

3. Documentos de Traballo IDEGA

Consello Editor:

Xoaquín Álvarez Corbacho; Manuel Antelo Suárez; Juan J. Ares Fernández; Xesús Leopoldo Balboa López; Xosé Manuel Beiras Torrado; Salvatore Capasso, Joam Carmona Badía; Luis Castañón Llamas; Melchor Fernández Fernández; Manuel Fernández Grela; Xoaquín Fernández Leiceaga; Lourenzo Fernández Prieto; Carlos Ferrás Sexto; Ignacio García Jurado; M^a do Carmo García Negro; Xesús Giráldez Rivero; Wenceslao González Manteiga; Manuel Jordán Rodríguez; Ruben C. Lois González; Edelmiro López Iglesias; Xosé Antón López Taboada; María L. Loureiro García, Alberto Meixide Vecino; Emilio Pérez Touriño; Miguel Pousa Hernández; Carlos J. Ricoy Riego; José Mª da Rocha Álvarez; Román Rodríguez González; Xavier Rojo Sánchez; Xosé Santos Solla; Francisco Sineiro García.

Coordinadora da edición:

María L. Loureiro García, IDEGA da Universidade de Santiago de Compostela

ENTIDADES COLABORADORAS

- Fundación Caixa Galicia
- Fundación Feiraco
- Caixanova

NÚMEROS PUBLICADOS:

1. ÁREA DE ANÁLISE ECONÓMICA:

1.1. Documentos de Traballo. Análise Económica 37

Autor: J. Ignacio Conde-Ruiz, FEDEA, Eduardo L. Giménez, Universidade de Vigo e Mikel Pérez-Nievas, Universidade de Santiago de Compostela
Título: *Millian efficiency with endogenous fertility*

2. ÁREA DE HISTORIA:

2.1. Documentos de Traballo. Historia 17

Autor: Daniel Vázquez Saavedra, Universitat de Barcelona
Título: *La organización del trabajo en la Galicia costera: una revisión del impacto de la industrialización conservera en Illa de Arousa, 1889-1935*

DOCENCIA

---

1. PROGRAMA DE DOUTORAMENTO: Integración Económica, Desenvolvemento e Medio Ambiente

COORDINADOR

Manuel Fernández Grela

OBXECTIVOS

Introducir os alumnos na investigación en áreas relacionadas coa análise e interpretación dos procesos de integración que están a producirse na economía mundial, con especial referencia ás experiencias europeas e latinoamericanas e aos impactos sobre o grao de desenvolvemento das economías implicadas e sobre o medio ambiente.

O programa caracterízase pola súa vocación aplicada e porque en cada curso trataranse simultaneamente feitos, modelos e técnicas de análise económica, superando a separación entre teoría e práctica. O programa aposta por un enfoque global que permita prover os alumnos dunha base sólida para o desenvolvemento da investigación no campo dos procesos de integración económica actuais e futuros, do desenvolvemento económico e social e da regulación medioambiental.

TITULACIÓNS CON ACCESO AO PROGRAMA

- i) Licenciatura en Economía
- ii) Licenciatura en Administración e Dirección de Empresas
- iii) Licenciatura en Xeografía
- iv) Enxeñería Agrónoma
- v) Licenciatura en Ciencias Ambientais
- vi) Outras titulacións afíns

ÁREAS

Áreas de Coñecemento

- Economía Aplicada
- Fundamentos da Análise Económica
- Historia e Institucións Económicas
- Economía, Socioloxía e Política Agraria
- Análise Xeográfico Rexional
- Xeografía Humana

Áreas de Coñecemento da UNESCO

- Economía internacional
- Economía sectorial
- Xeografía económica
- Outras especialidades económicas

DOCENCIA

- Relacións internacionais. Aspectos comerciais e financeiros	3 créditos
- Finanzas e desenvolvemento	3 créditos
- Técnicas estatísticas de análise social e medioambiental	3 créditos
- Técnicas e métodos de xestión sustentable do territorio	4 créditos
- Economía ambiental e dos recursos naturais	3 créditos
- Avaliación de políticas económicas e medioambientais: Modelos e métodos	3 créditos
- Xestión e planeamento en cascos urbanos	4 créditos
- Fluxos migratorios	2 créditos
- A cadea alimentaria e a política agraria na Unión Europea	2 créditos
- Defensa da competencia e desenvolvemento económico	2 créditos
- Desenvolvemento económico local e novas tecnoloxías	2 créditos

SEGUNDO CURSO***Traballo de investigación tutelado***

2. Apoio académico e institucional ao Programa de Doutoramento en Economía da Universidad de La Habana (Cuba)

Entidades Solicitantes

- Instituto Universitario de Estudos e Desenvolvemento de Galicia (IDEGA)
- Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. USC
- Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. Universidade de Vigo
- Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais. Universidade de A Coruña

Contraparte ou socio local

- Facultade de Economía. Universidad de La Habana.

Formulación xeral do proxecto

Esta actividade constitúe un proxecto de cooperación científica e académica entre a Universidad de La Habana e a Universidade de Santiago de Compostela, contando ademais co respaldo das Universidades da Coruña e Vigo, e o apoio económico da Xunta de Galicia, a través da Secretaría Xeral de Relacións coa Unión Europea e Cooperación Exterior. O proxecto levarase a cabo durante o trienio 2005-2007 (de abril do 2005 a setembro do 2007).

OBXECTIVOS DO PROXECTO

Obxectivo xeral

Lograr apoio académico e institucional ao Programa de Doutoramento en Economía, co fin de garantir a continuidade de estudos superiores dos profesionais beneficiarios do "Proxecto de apoio institucional ao Programa de Mestría en Economía da Universidad de La Habana", levado a cabo pola Universidade de Santiago de Compostela, así como tamén doutros profesionais do resto das universidades cubanas, centros de investigación e outros organismos económicos. Así mesmo, aspírase a contribuír significativamente á capacitación e recualificación na área de economía, logrando un efecto multiplicador no sistema educacional do país, acorde coas necesidades da economía cubana ante o escenario internacional que afronta.

Obxectivos especiais

1. Fortalecer a base técnica e profesional do Programa de Doutoramento en Economía da Universidad de La Habana, para a súa adecuada posta en funcionamento.
2. Fortalecer os vínculos institucionais entre a Universidad de La Habana e a Universidade de Santiago de Compostela, e ampliar as relacións de intercambio e cooperación ao resto das universidades galegas.
3. Contribuír a elevar o número de doutores nos claustros profesorais do Sistema de Educación Superior en Cuba.
4. Desenvolver liñas de investigación relevantes para a economía cubana, coa contribución e experiencia das universidades de Galicia.

Estrutura do Programa

A continuación descríbense cada unha das etapas do Programa, especificando as actividades que corresponden as accións anteriormente comentadas. O Programa de Doutoramento conta con dúas etapas:

- A. Formación teórico-metodolóxica
- B. Formación como investigador.

A. Formación teórico-metodolóxica: comprende a impartición de cursos por parte de profesores das catro universidades involucradas organizados en catro áreas temáticas, segundo se describe a continuación.

MATERIAS	PARTICIPANTES	TEMPO
REGULACIÓN ECONÓMICA		
Economía industrial	J. María da Rocha	20h 1 Semana
	Félix Marrero	20h 1 Semana
Finanzas públicas	Xabier Labandeira	20h 1 Semana
	Carlos Gradín	20h 1 Semana
Economía ambiental	María L. Loureiro	20h 1 Semana
INTEGRACIÓN ECONÓMICA		
Comercio internacional	Julio Sequeiros	20h 1 Semana
Integración Económica	J.M. Méndez Naya	20h 1 Semana
Experiencias internacionais	Iván López	20h 1 Semana
de procesos de integración	1 prof. UH	20h 1 Semana
POLITICAS PÚBLICAS		
Políticas de desenvolvemento local	Manuel Jordán	20h 1 Semana
Análise sectorial: sector	Xesús López Pereira	20h 1 Semana
Agroalimentario e turismo	Francisco Sineiro	20h 1 Semana
Globalización e políticas macroeconómicas	2 prof. UH	40h 2 Semanas
METODOLOXÍA DAS CIENCIAS E ECONOMÍA POLÍTICA		
Problemas das ciencias, tecnoloxía e sociedade	1 prof. UH	20h 1 Semana
Metodoloxía da ciencia económica	1 prof. UH	20h 1 Semana
Temas de Economía política	1 prof. UH	20h 1 Semana

Nas materias a cargo de profesores das universidades galegas combinarase a docencia presencial impartida en La Habana con actividades de docencia non presencial (subministración de materiais de apoio, labores de consulta, etc.), que se levarán a cabo a través da Aula Virtual desenvolvida dentro da páxina web da Universidade de Santiago de Compostela.

B. Formación como investigador

As liñas de investigación serán ofertadas polas catro universidades participantes segundo as súas posibilidades e intereses, e serán aprobadas polo comité académico do Programa. Unha vez seleccionados os temas por parte dos estudantes, asignarase un director e un titor para cada un dos traballos de investigación. Os estudantes que rematen o Programa de Doutoramento en Cuba contarán coa dirección dun doutor cubano e a asesoría dun titor das Universidades Galegas. Mentres que para o caso dos seis doutorandos cubanos matriculados en programas de doutoramento da Universidade de Santiago de Compostela a dirección estará a cargo dun profesor das Universidades Galegas e a tutoría de parte dun doutor da Universidad de La Habana.

Para o desenvolvemento desta etapa, en concreto a realización dos labores de dirección/tutoría por parte dos profesores das Universidades Galegas, contarase co soporte ofrecido pola Aula Virtual do Programa. Inclúense, ademais, as seguintes actividades formativas:

1. Primeiro Taller de Investigación (Taller 1) Ten como propósito a presentación dos proxectos de teses doutoral dos estudantes, a partir dos temas seleccionados previamente e aprobados polo comité académico. Dito Taller realizarase en La Habana, coa participación de profesores da Universidad de La Habana e as universidades galegas.

2. Segundo Taller de Investigación. Dividirase en dous:

Taller 2A. A realizar na Universidad de La Habana. Ten como propósito a presentación do seu traballo de investigación por parte dos doutorandos que rematen o Programa na Universidad de La Habana. Unha vez presentado e aprobado o traballo polo comité académico, obteranse cinco créditos válidos para o programa de doutoramento cubano. Neste taller contarase cunha representación das universidades galegas.

Taller 2B. A realizar na Universidade de Santiago de Compostela. Ten como propósito a presentación do traballo de investigación por parte dos seis doutorandos matriculados en programas de doutorado da Universidade de Santiago, a fin de obter a suficiencia investigadora de acordo coas normas desta Universidade. Neste taller contarase cunha representación da Universidad de La Habana.

Coordinación e xestión do proxecto

A coordinación e dirección do proxecto estará a cargo de:

A. Un Comité de Coordinación, que asumirá a dirección do proxecto, nas cuestións académicas, organizativas e de xestión. Estará integrado por:

1. Melchor Fernández Fernández. Universidade de Santiago de Compostela
2. Manuel Fernández Grela. Universidade de Santiago de Compostela
3. Vilma Hidalgo de los Santos. Universidad de La Habana
4. Félix Marrero Prieto. Universidad de La Habana

B. Un Comité Académico por parte das universidades galegas. Estará integrado por representantes do IDEGA e das Facultades de Ciencias Económicas e Empresariais de Santiago de Compostela, A Coruña e Vigo.

C. Un Comité Académico por parte da Facultade de Economía da Universidad de La Habana.

3. CURSO CETUR II *Curso de formación para informadores de Oficinas de Turismo e Guías*

Curso celebrado 19, 20, 22, 26, 27 de novembro e 3, 4 de decembro de 2007

Lugar de celebración:

- Biblioteca Central de Vigo

Patrocina e colabora:

- Dirección Xeral de Turismo. Xunta de Galicia

Apoia:

- Concello de Vigo

Organiza:

- Centro de Estudos Turísticos

Entidades colaboradoras:

- Concello de Santiago de Compostela
- Cámara de Comercio de Santiago de Compostela
- Asociación de Empresarios de Hostelería de Santiago e comarca
- Concello de Lugo
- Asociación Provincial de Empresarios de Hostelería de Lugo

4. *Posgrao Oficial en Desenvolvemento Rexional e Integración Económica*

Máster oficial en Desenvolvemento Rexional e Integración Económica

Lugar de celebración:

- Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais da Universidade de Santiago de Compostela.

Coordinadora

M^a del Carmen Espido Bello

Destinatarios

- Alumnos de Economía ou Administración e Dirección de Empresas
- Alumnos doutras titulacións. Estes alumnos deberán realizar con carácter obrigatorio os créditos correspondentes ao módulo preparatorio.

Estrutura Académica

- Módulo Preparatorio (15 créditos)
- 1º curso (60 créditos)
- 2º curso (60 créditos)
- O traballo fin de máster (12 créditos)
- O practicum (20 créditos)

SEMINARIOS

---

1. *O desenvolvimento territorial nunha cidade con 2.000 anos de historia: Lucus Augusti*
Ana Suárez, IDEGA 12/01/2007
2. *Free Trade on the Dock: The Story of Tariffs*
Manuel Fernández Grela, Universidade de Santiago de Compostela 26/01/2007
3. *Análisis Microeconómico de la Demanda de Agua de los Hogares*
Cristina López-Mayán Navarrete, CEMFI-Madrid 02/02/2007
4. *Conciliation of work and family life: The analysis of time use in Spain*
John MacInnes, University of Edinburg 16/02/2007
5. *Turismo Relixioso en Braga e Santiago*
Varico Da Costa Pereira, Universidade de Santiago de Compostela 09/03/2007
6. *Las Relaciones Transfronterizas Galicia-Región Norte de Portugal: Las nuevas oportunidades de desarrollo territorial de las redes Transeuropeas del Transporte en la Euroregión*
José Antonio Díaz Fernández, IDEGA 16/03/2007
7. *Los sistemas fluviales: función, problemática y restauración*
Alfredo Ollero Ojeda, Universidad de Zaragoza 23/04/2007
8. *Diversas Aplicacions das Técnicas SIG á xestión de espazos naturais*
David Miranda, Universidade de Santiago de Compstela 11/05/2007
9. *Gastos público en educación y rentabilidad fiscal*
Inés P. Murillo Huertas, Universidad de Extremadura 25/05/2007
10. *Metodoloxía para individualizar e identidade unha cidade mediterránea*
Clara Copeta, Universitat degli Studi di Bari 29/05/2007
11. *Exports and long-run growth in Cuba (1960-2004): Cointegration and causality in a changing commercial environment"*
Guadalupe Fugarolas, David Matesanz e Isis Mañalich, Grupo Caixa Galicia, Universidad de Oviedo e INIE 15/06/2007
12. *Los biocombustibles y su inviabilidad en términos económicos y ambientales*
Daniela Russi, Universitat de Barcelona 22/06/2007

13. *Indicadores físicos de sostenibilidad: la metodología de flujos de materiales,*
Ana Citlatic González Martínez, Universitat de Barcelona 22/06/2007
14. *Crecimiento económico y balanza de pagos de cuatro economías de América Latina: examen de las tendencias de largo plazo y reconstrucción de un marco analítico*
Carlos A. Fraga Castillo, Instituto Politécnico Nacional de México 29/06/2007

**CONGRESOS, XORNADAS e
SEMINARIOS DO CETUR**

I. II Congreso de Turismo Costa da Morte “A Costa da Morte e os fisterras europeos”

Corcubión, 17 a 21 de abril

Congreso celebrado na Casa de Cultura

Organiza:

- CETUR. Centro de Estudos e Investigacións Turísticas da USC
- Plan de Dinamización Turística Costa da Morte
- Asociación de Profesionais do Sector Turístico da Costa da Morte

Patrocinan:

- Ministerio de Industria, Comercio y Turismo, Secretaria General de Turismo
- Consellería de Innovación e Industria, Dirección Xeral de Turismo
- Deputación de A Coruña.
- Fondos FEDER.
- Asociación de Profesionais do Sector Turístico da Costa da Morte

Colabora:

- Concello de Corcubión
- MIGAN S.A.
- Porto-Muíños

II. II Xornada técnica estatística en turismo

Santiago de Compostela, 28 de marzo

Organiza:

Centro de Estudos Turísticos CETUR

III. Clusters & Regional Development Workshop

Santiago de Compostela, 19 e 20 abril

Xornadas celebradas no IDEGA - Universidad de Santiago de Compostela

Organiza:

- Instituto Universitario de Estudos e Desenvolvemento de Galicia
IDEGA

IV. I Xornada técnica turismo de reunións

Santiago de Compostela, 3 de maio

Organiza:

Centro de Estudos Turísticos CETUR

V. Xornadas sobre a estrutura agraria e o Banco de Terras de Galicia

Santiago de Compostela, 14 a 16 de maio

Organiza:

Universidade de Santiago de Compostela

Colabora:

- Instituto Universitario de Estudos e Desenvolvemento de Galicia IDEGA
- Consellería do Medio Rural
- Consellería de Educación e Ordenación Universitaria

VI. XII Workshop on dynamic macroeconomics

Vigo, 20 a 22 de xuño

Xornadas celebradas no Pazo de Soutomaior

Organiza:

- Research Group in Economic Analysis-Universidade de Vigo

Colabora:

- IDEGA-Universidade de Santiago de Compostela
- Vicerreitorado de Investigación-Universidade de Vigo
- Consellería de Innovación e Industria-Xunta de Galicia
- Consellería de Educación e Ordenación Universitaria-Xunta de Galicia
- Deputación de Pontevedra

VII. I Simposio para o estudo da convención europea da paisaxe e a súa aplicación en Galicia

Santiago de Compostela, 2 e 3 de xullo

Simposio celebrado na Fundación Caixa Galicia

Organiza:

- IDEGA-Universidade de Santiago de Compostela
- Fundación Caixa Galicia
- Consellería de Innovación e Industria-Xunta de Galicia

VIII. Aportaciones de las mujeres a la economía

Santiago de Compostela, 3 de setembro

Xornadas celebradas na Facultade de Económicas e Empresariais

IX. II Congreso As Comunidades Costeiras Dependentes da Pesca en Tempos de Cambio "A innovación no sector pesqueiro"

Muros, 18 a 20 de outubro

Congreso celebrado na Casa da Cultura do Concello de Muros

Organiza:

- IDEGA
- Consellería de Innovación e Industria-Xunta de Galicia
- Concello de Muros

X. I Xornada técnica de investigación en turismo

Santiago de Compostela, 11 de novembro

Organiza:

Centro de Estudos Turísticos CETUR

XI. SEMINARIOS DO CETUR

1. Seminario: "Retos fronte aos novos mercados turísticos. Alemaña e Austria"

Santiago de Compostela, 31 de maio

Organiza:

Centro de Estudos Turísticos CETUR

2. Seminario: "Novos usos turísticos do litoral"

Sada, 18 de setembro

Organiza:

Centro de Estudos Turísticos CETUR

3. Seminario: "Retos fronte aos novos mercados turísticos: Reino Unido, Irlanda"

Santiago de Compostela, 15 de outubro

Organiza:

Centro de Estudos Turísticos CETUR

4. Seminario: "Retos fronte aos novos mercados turísticos: Italia"

Santiago de Compostela, 16 de outubro

Organiza:

Centro de Estudos Turísticos CETUR

PUBLICACIÓNS 2007
INVESTIGADORES DO IDEGA

Equipo realizador: Pousa Hernández, M. e outros

Título: A economía galega. Informe 2006

Editorial: Fundación Caixa Galicia

Equipo realizador: Pousa Hernández, M. e outros

Título: Informe de conxuntura da economía galega.

Editorial: Fundación Caixa Galicia

Autoras: Barrio Martínez, Melina, Loureiro García, María L. e Chas Amil, María Luisa

Título: Aproximación a las pérdidas económicas ocasionadas a corto plazo por los incendios forestales en Galicia en 2006"

Ref. Revista: Economía Agraria y Recursos Naturales

Volume: 7 Nº 14 Páxinas, inicial: 45 final: 64

Autora: Ana María Suárez Piñeiro

Libro: Así era la vida en la Galicia romana

Editorial: Lóstrego

Nº Páxinas: 248

Autora: Ana María Suárez Piñeiro

Título: As feiras gastronómicas galegas: orixe e evolución histórica

Ref. Libro: Congreso Saberes e Sabores. Vila Real, Delegação Regional da Cultura do Norte

Páxinas: inicial: 167 final: 173

Autores: Alonso Logroño, María Pilar e Rodríguez González, Román

Título: Galicia, un territorio entre la innovación y lo tradicional. Diagnóstico de las empresas de confección y moda

Editorial: Servicio de Publicacións da Universidade de Santiago de Compostela

Páxinas: 187

Autores: Rodríguez González, Román e Lorenzo Martínez, Ramón

Título: Cartografía. Herramienta para el desarrollo sostenible

Editorial: FEGAMP-Santiago de Compostela

Páxinas: 150

Autores: Rodríguez González, Román e Cid Fernández Rubén

Título: A información Geoespacial nas cidades do Eixo Atlántico. Proyecto SIUTEA

Editorial: Eixo Atlántico, Vigo

Páxinas: 119

Autores: Rodríguez González, Román e Lois González, Rubén

Título: El espacio geográfico de Vigo. Una presentación

Ref. Libro: Historia de Vigo

Editorial: Faro de Vigo

Páxinas: inicial: 4 final: 12

Autor: Rodríguez González, Román

Título: Sobre a necesidade da ordenación do territorio

Ref. Revista: Revista do Eixo Atlántico

Volume: 11 Páxinas, inicial: 9 final: 22

Autores: Lindkvist, Knut Bjorn e Piñeiro Antelo, Anxos

Título: Restructuring a peripheral coastal community: the case of Galician Fishing Town

Ref. Revista: International Journal of Urban and Regional Research

Editorial: Blackwell Publishing

Volume: 31 Nº 2

Páxinas: inicial: 368 final: 383

Autores: Pazos Otón, Miguel e varios

Título: Galicia, un territorio entre la innovación y lo tradicional. Diagnóstico de las empresas de confección y moda

Edita: IDEGA-Universidade de Santiago de Compostela

Autores: Pazos Otón, Miguel, Lois González, Rubén Camilo e Alonso Logroño, María Pilar

Título: Research consortiums in the European Union: an example from the Fifth Framework Program providing new solutions to rural transport

Ref. Libro: Annual of the Union of the Scientists

Editorial: St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo

Páxinas: inicial: 308 final: 316

Autores: Pazos Otón, Miguel e Alonso Logroño, María Pilar

Título: Implications of infrastructure policies for territorial development. The marginality of a peripheral region: Galicia

Ref. Libro: Issues of Geographical Marginality

Editorial: International Geographical Union and Rhodes University, Grahamstown

CD-Rom

Autores: Pazos Otón, Miguel, Alonso Logroño, María Pilar e Lois González, Rubén C.

Título: Public transport access inequity in the EU. Mobility constraints in rural areas and solutions through the implementation of new transport services: the ARTS project

Ref. Libro: Issues of Geographical Marginality

Editorial: International Geographical Union and Rhodes University. Grahamstown
CD-Rom

Autores: Pazos Otón, Miguel, Alonso Logroño, María Pilar e Lois González, Rubén C.

Título: Public transport access inequity as an indicator in the detection of marginal areas within urban spaces

Ref. Libro: Issues of Geographical Marginality

Editorial: International Geographical Union and Rhodes University. Grahamstown
CD-Rom

Autores: Pazos Otón, Miguel e Palmeiro Piñeiro, J.L.

Título: Geografía, literatura y divulgación científica: los Viajes extraordinarios de Jules Verne

Ref. Libro: Territorios, paisajes y lugares. Territoris, paisatges i llocs. Territorios, paisaxes e lugares. Lurraldeak, paisaiak eta lekuak

Editorial: Galerada y Asociación de Geógrafos Españoles

Páxinas: inicial: 299 final: 312

Autores: Pazos Otón, Miguel, Palmeiro Piñeiro, J.L. e Lois González, Rubén C.
Título: Integration, Memory and Cultural Heritage in Galicia-Northern Portugal Border Region

Ref. Revista: Journal of the Geography Department, University of Oulu

Editorial: Geography Department, University of Oulu

Volume: 36 N° 4

Páxinas: inicial: 23 final: 34

Autores: Pazos Otón, Miguel e Lois González, Rubén Camilo

Prólogo: Presentación del libro BIOTUR

Editores: Parque Natural "Cristóbal Colón" (Holguín, Cuba). Instituto de Ciencias de la Educación de la Universidade de Santiago de Compostela. Dirección Xeral de Turismo, Consellería de Innovación e Industria, Xunta de Galicia. S.A. Xacobeo. Santiago de Compostela

Páxinas: inicial: 11 final: 16

Autor: Pazos Otón, Miguel
Título: A illa da fin do mundo
Ref. Revista: Abalar. A xeografía galega en construción
Editorial: Abalar
Volume: 5 Páxinas, inicial: 84 final: 85

Autores: Pazos Otón, Miguel e Chao Castro, D.
Título: Ferrol e Ortegal
Edita: Turgalicia-Xunta de Galicia
Folleto turístico

Autores: Pazos Otón, Miguel, Palmeiro Piñeiro, J.L. e Lois González, Rubén C.
Título: Learning mobility. New spatial behaviours in Galicia (Spain)
Ref. Revista: Nordia
Editorial: Geographical Publications
Volume: 36 Nº 1

Autoras: Ojea Fernández-Colmeiro, Elena e Loureiro García, María L.
Título: Altruistic, Egoistic and Biospheric Values in Willingness to pay (WTP) for Wildlife
Ref. Libro: Ecological Economics
Volume: 63 Páxinas, inicial: 807 final: 814

Autores: Fernández Fernández, Melchor, Bande Ramudo, Roberto e Montuenga, Víctor
Título: Regional disparities in the unemployment rate: the role of the wage-setting mechanism in Spain, 1987-1992
Ref Revista: Regional Studies
Volume: 41 Páxinas, inicial: 235 final: 251

Autores: Fernández Fernández, Melchor, Montuenga, Víctor e Romeu, A.
Título: The link between wages and productivity in Spain
Ref Revista: International Review of Applied Economics
Volume: 21 Nº 2

Autores: Fernández Fernández, Melchor e Bande Ramudo, Roberto
Título: Integración y mercado de trabajo en la eurorregion Galicia-Norte de Portugal
Ref Revista: Papeles de Economía Española
Volume: 22 Páxinas, inicial: 1 final: 17

Autores: Fernández Fernández, Melchor e Bande Ramudo, Roberto
Título: Regional unemployment in Spain: disparities, business cycle and wage setting
Ref Revista: Labour Economics
Volume: 2007

Autores: Fernández Fernández, Melchor e Pena Boquete, Yolanda
Título: Población y Mercado de trabajo
Ref Libro: Plan Estratégico de la Provincia de A Coruña 2007-2013
Páxinas: inicial: 105 final: 128

Autores: Fernández Fernández, Melchor e Colino Sueiro, José
Título: Cantos parados hai en Galicia? Unha reflexión sobre a medición estatística do desemprego
Ref Revista: Informe de Conxuntura da Economía Galega
Volume: 3 Trimestre 2007

Autores: Fernández Fernández, Melchor e Fuentes, Daniel
Título: El sector de la construcción en España. Efectos económicos y prospectiva
Ref Revista: Boletín Económico del ICE
Volume: 2928 Páxinas, inicial: 49 final: 59

Autor: Fernández Grela, Manuel
Título: International trade and economic commodity
Ref Revista: History of Political Economy
Volume: 15 Páxinas, inicial: 306 final: 308

Autores: Meixide Vecino, Alberto e Fernández Grela
Título: O sector financiero
Ref. Libro: A Economía Galega. Informe 2006
Editorial: CIEF-Caixa Galicia

**ORZAMENTO E BALANCE DE
SITUACIÓN DO IDEGA**

INGRESOS XESTIÓN-INVESTIGACIÓN

	2006	2007
Remanente Xestión	64.155,45 €	72.481,68 €
Remanente Investigación	577.642,00 €	792.417,19 €
Universidade de Santiago	7.500,00 €	7.500,00 €
Ingresos Producción Científica	6.789,22 €	5.217,25 €
Axudas Terceiro Ciclo	1.111,39 €	1.374,65 €
Achegas Xunta de Goberno	12.020,24 €	12.020,24 €
Axudas bolsas de Viaxe	347,00 €	3.236,00 €
Outros Ingresos	4.772,21 €	900,00 €
Ingresos Proxectos	11.025,38 €	35.607,37 €
Ingresos de Proxectos	1.023.205,86 €	1.478.025,87 €

TOTAL INGRESOS	1.708.568,75 €	2.408.780,25 €
-----------------------	-----------------------	-----------------------

GASTOS XESTIÓN-INVESTIGACIÓN

	2006	2007
Gastos de Proxectos	417.108,54 €	116.775,46 €
Material Funxible	4.200,05 €	6.173,46 €
Comunicacións	2.821,37 €	2.395,12 €
Equipamento	8.050,48 €	3.521,12 €
Xornadas e Congresos	300,00 €	690,00 €
Sesións Científicas	1.021,43 €	564,00 €
Documentos de Traballo	4.190,90 €	2.975,63 €
Visitas Investigadores	2.587,85 €	1.111,94 €
Contribución ao Instituto	5.873,78 €	21.066,31 €
Gastos Proxectos	11.284,86 €	0,00 €
Programa Doutoramento	1.671,31 €	889,10 €
Gastos de persoal	384.559,31 €	789.738,63 €
Outros gastos	0,00 €	464.213,35 €
Remanente a incorporar	864.898,87 €	998.666,00 €

TOTAL GASTOS	1.708.568,75 €	2.408.780,12 €
---------------------	-----------------------	-----------------------